

Ikt. sz.: NJB/12-2/2016.

NJB-5/2016. sz. ülés
(NJB-28/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Népjóléti bizottságának**
2016. május 4-én, szerdán 9 óra 52 perckor
az Országház főemelet 64. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Magyarország 2017. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/10536. számú törvényjavaslat; döntés a részletes vita lefolytatásáról</i>	5
<i>Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló T/10377. számú törvényjavaslat (Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdés alapján)</i>	6
<i>A háztartások életszínvonala - az uniós szegénységmutató dimenzióinak alakulása Magyarországon 2010-2014-ben, az EU2020-as cél elérhetősége, szakpolitikai tanulságok és feladatok</i>	6
<i>Révész Máriusz ügyrendi javaslata</i>	7
<i>Határozathozatal</i>	7
<i>Czibere Károly tájékoztatója</i>	7
<i>Dr. Németh Zsolt elnökhelyettes (KSH) szóbeli tájékoztatója (ábrákkal illusztrálva)</i>	13
<i>Kérdések</i>	21
<i>Czibere Károly államtitkár válasza</i>	25
<i>Dr. Németh Zsolt válaszai</i>	28
<i>Hozzászólások, reflexiók</i>	32
<i>Az ülés berekesztése</i>	43

Napirendi javaslat

1. Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat (T/10377. szám)
(Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdése alapján
(Vitához kapcsolódó bizottság))
2. A háztartások életszínvonala - az uniós szegénységmutató dimenzióinak alakulása Magyarországon 2010-2014-ben, az EU2020-as cél elérhetősége, szakpolitikai tanulságok és feladatok
Előadó:
Dr. Németh Zsolt elnökhelyettes, Központi Statisztikai Hivatal
Czibere Károly szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Selmeczi Gabriella (Fidesz), a bizottság elnöke
Dr. Kovács József (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Bene Ildikó (Fidesz), a bizottság alelnöke
Korózs Lajos (MSZP), a bizottság alelnöke
Vágó Sebestyén (Jobbik), a bizottság alelnöke
Kovács Sándor (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Harrach Péter (KDNP)
Bangóné Borbély Ildikó (MSZP)
Novák Előd (Jobbik)
Rig Lajos (Jobbik)
Szabó Timea (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Molnár Ágnes (Fidesz) dr. Kovács Józsefnek (Fidesz)
Dr. Zombor Gábor (Fidesz) Kovács Sándornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Buksza Zsolt, a bizottság főtanácsadója

Meghívottak

Hozzászólók

Czibere Károly államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Németh Zsolt elnökhelyettes (Központi Statisztikai Hivatal)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 52 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. SELMECZI GABRIELLA (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szeretettel köszöntöm képviselőtársaimat és a megjelent vendégeinket. Ezennel a mai Népjóléti bizottság ülését megnyitom.

Külön tisztelettel köszöntöm Czibere Károly államtitkár urat és tisztelettel köszöntöm dr. Németh Zsolt urat, aki a Központi Statisztikai Hivatal alelnöke. Köszönjük szépen, hogy elfáradtak a mai bizottsági ülésünkre.

A mai bizottsági ülésünk határozatképes. Ismertetem a helyettesítéseket. Dr. Molnár Ágneszt helyettesíti dr. Kovács József alelnöktársunk, dr. Zombor Gábor képviselőtársunkat helyettesíti Kovács Sándor képviselőtársunk. Köszönöm szépen.

A napirend elfogadása előtt engedjék meg, hogy javaslatot tegyek a napirend kiegészítésére. Tegnap délután került benyújtásra a költségvetés megalapozásáról szóló T/10536-os számú törvényjavaslat. A törvényjavaslat egyes részei érintik bizottságunk feladatkörét, ezért indokoltnak tartom azt, hogy az előterjesztés részletes vitáját folytassuk le itt is a bizottságban. A házszabály értelmében mai ülésünkön csak azt az eljárási döntést hozhatjuk meg, hogy lefolytatjuk majd a részletes vitát a törvényjavaslat egyes rendelkezéseit érintően, az érdemi vitára majd a következő bizottsági ülésünkön kerül sor, tehát addig lesz arra idő, hogy tanulmányozzuk a törvényjavaslatot.

Ha ebben a kérdésben ma nem tudunk dönteni, akkor hétfőn kell összehívni egy bizottsági ülést. Mivel a múlt héten kiküldött napirendi javaslatban ez az előterjesztés nem szerepelt, most ki kellene egészítenünk a napirendi javaslatot, és ennek az elfogadásához a jelenlévő képviselők több mint kétharmada szükséges. Ennek megfelelően javaslom a napirend kiegészítését a T/10536-os számú törvényjavaslat részletes vitájának lefolytatásáról szóló döntés meghozatalával.

Ez egy ügyrendi javaslatnak minősül, amit most előterjesztettem, tehát képviselőcsoportokként, ha szeretne valaki szólni, akkor egy-egy fő hozzászólhat. Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelzés.)* Ha nem, akkor kérdezem, hogy ki az, aki javasolja, illetve támogatja a napirend kiegészítését. *(Szavazás.)* Volt-e valaki ellene? Tartózkodott valaki? Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúan támogatja azt a javaslatot, hogy kiegészítsük a bizottság napirendjét.

Első napirendben tárgyalnánk az előbb felvezetett kérdést. Kérdezem a tisztelt bizottság tagjait, hogy ki az, aki támogatja így a napirendi javaslatokat. *(Szavazás.)* Volt-e ellenszavazat? Tartózkodás? A bizottság egyhangúan elfogadta a kiegészített napirendi javaslatokat.

Magyarország 2017. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/10536. számú törvényjavaslat; döntés a részletes vita lefolytatásáról

Kiosztásra került a javaslat, amely tartalmazza, hogy a bizottság a törvényjavaslat mely rendelkezései tekintetében folytassa le a részletes vitát. Itt természetesen segítségünkre voltak a bizottság szakértői. A 31-54-es szakaszokban található részek érdemi szakpolitikai módosításokat tartalmaznak, illetve a 163-251-ig szakaszokban deregulációs intézkedések találhatóak, melyek egy részének tartalmi vonatkozásai is vannak, és a 252. szakasz ugyancsak fontos hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.

Kíván-e valaki hozzászólni ehhez a javaslatához? *(Nincs jelzés.)* Ha nem, akkor szavazás következik. Ki az, aki a részletes vita lefolytatására vonatkozó javaslatot támogatja? *(Szavazás.)* Volt-e valaki ellene? Tartózkodott-e valaki? Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúan támogatta a javaslatot. Köszönöm szépen.

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló T/10377. számú törvényjavaslat (Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdés alapján (Vitához kapcsolódó bizottság))

A második napirendi pont tárgyalása következik. Ez a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat lesz. Itt döntenünk kell szintén a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően azt javaslom, hogy a bizottság a törvényjavaslat egészére folytassa le a részletes vitát.

Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelzés.)* Ha nem, akkor szavazás következik. Ki az, aki támogatja az imént elhangzott javaslatomat? *(Szavazás.)* Volt-e ellene? Tartózkodott-e valaki? Megállapítom, hogy a bizottság a javaslatot egyhangúan támogatja. Tájékoztatom a bizottságot, hogy a költségvetési törvényjavaslat részletes vitájára várhatóan a következő bizottsági ülésen kerül sor.

A háztartások életszínvonala - az uniós szegénységmutató dimenzióinak alakulása Magyarországon 2010-2014-ben, az EU2020-as cél elérhetősége, szakpolitikai tanulságok és feladatok

A harmadik napirendi pontunk következik. Ez a háztartások életszínvonala - az uniós szegénységmutató dimenzióinak alakulása Magyarországon 2010-2014-ben, az Európai Unió 2020-as cél elérhetősége, szakpolitikai tanulságok és feladatok című napirendi pont következik.

Újra köszöntöm a napirendi pont két meghívott előadóját: Czibere Károly államtitkár urat, valamint Németh Zsolt urat, a Statisztikai Hivatal elnökhelyettesét és munkatársaikat is, ha jelen van valaki.

Államtitkár úr jelezte, hogy 12 óráig tud bizottságunk rendelkezésére állni, ezért szükségesnek tartom, hogy a képviselői felszólalásokat valahogy időbeli keretbe foglaljuk annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló időben tényleg ki tudják fejteni meghívott vendégeink ezeket az információkat, és utána még legyen arra is idő, hogy tudjanak érdemben válaszolni az elhangzott kérdésekre. Ennek megfelelően azt javaslom, hogy a bizottság a határozati házsabályi rendelkezések 114. § (3) bekezdése alapján a képviselői felszólalásokat 5 percben korlátozza. Az ügyrendi javaslatomhoz képviselő csoportonként egy-egy fő hozzászólhat.

Ki az, aki támogatja az ügyrendi javaslatot. *(Jelzésre:)* *(Szabó Tímea: Egy kérdésem lenne.)* Szabó Tímeaé a szó.

SZABÓ TIMEA (független): Az lenne a kérdésem, hogy hányszor 5 perc ez a hozzászólás, hiszen amint látjuk, egyébként elég kevesen jelentünk meg itt a bizottságban? Tehát nem számíthatunk arra - például a jobbikos képviselők közül senki nincs itt -, hogy itt túljelentkezés lenne, pláne 2 óra azért az elég sok idő ahhoz, hogy ki tudjuk fejteni a véleményünket, tehát én önmagában sem látom értelmét nagyon az időkorlátnak, így meg pláne. Akkor hadd kérdezzem meg, hogy ez az 5 perc egyszeri hozzászólásra vonatkozik, vagy azért mondjuk, lehet reagálni az elhangzottakra utána is.

ELNÖK: Kérdezem, hogy van-e még képviselő csoportonként hozzászóló. *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, akkor a házszabály ezt így szabályozza, hogy képviselőnként egy bizonyos időkeretet kapnak, és ha a bizottság úgy dönt, hogy 5 perc, akkor 5 perc; egyébként még megérkezhetnek a hiányzó képviselők. Illetve annyit szeretnék még hozzátenni, hogy ez nem egy politikai vita, tehát itt igazából most nem egymást fogjuk győzködni, hanem használjuk ki azt az alkalmat, hogy kérdéseket tudunk feltenni a szakállamtitkárnak és a Statisztikai Hivatal jelen lévő képviselőjének, alelnökének. Tehát igazából a mai bizottsági ülésnek pontosan az a célja, hogy első kézből kapjunk tájékoztatást ezekben a kérdésekben. Révész Máriusz, parancsolj!

Révész Máriusz ügyrendi javaslata

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Én egy kompromisszumos javaslatot szeretnék tenni. Több bizottságban voltam már, amikor ilyen esetekben a kérdéseket meg a hozzászólásokat elkülönítették. Tehát, ha valaki minden véleményformálás nélkül valamilyen adatra rá akar kérdezni, akkor szerintem adjunk erre két percet, hozzászólásra ötöt. Egy kicsit ez át is hidalja a dolgot, és el is választjuk egymástól a hozzászólást meg az adatértelmezést. Tehát előfordulhat, hogy valaki valamilyen ábrát nem ért. Arra szerintem adjuk meg a lehetőséget, és ezt tartjuk be, hogy akkor ezt nem kommentálásként, hanem egy körben lehet kérdezni, és a véleményt egy másik körben lehet elmondani.

ELNÖK: Révész Máriusz képviselőtársam hozzászólása azt jelenti, hogy 5 plusz 2 percet adunk minden képviselőnek. Tehát 7 percben állapítjuk meg a hozzászólást, és ezt két körben lehet megtenni... *(Rig Lajos megérkezik.)*

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nem teljesen. Az első körben csak kérdezni lehet. Tehát egy adatértelmezés, vagy valamilyen ábrára szeretnének rákérdezni elnök úrtól, megkérdezni, hogy az a deprivációs ábra mit is jelent.

ELNÖK: Mindig az ügyrendi vita a vita. *(Révész Máriusz: Az Oktatási bizottságban majdnem mindig így volt.)* Első körben adnék 2 percet arra, hogy kérdezzenek a képviselők, második körben pedig 5 percet a vélemény kifejtésére. Az 7 percet jelent két körben.

Határozathozatal

Ki az, aki támogatja Révész Máriusz javaslatát? *(Szavazás.)* Kilenc igen. Ki az, aki nem támogatja? *(Senki sem jelentkezik.)* Ki az, aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Három tartózkodással a bizottság elfogadta, támogatja az ügyrendi javaslatot. Köszönöm szépen. Most pedig Czibere Károly államtitkár úrnak adom meg a szót.

Czibere Károly tájékoztatója

CZIBERE KÁROLY államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Szeretettel köszöntöm én is önöket, és szeretném megköszönni a lehetőséget. Azt gondolom, hogy rendkívül fontos, hogy időről időre a számok tükrében szembesüljünk azokkal a tendenciákkal és folyamatokkal, ami a magyarországi hátrányos helyzetűekkel kapcsolatos alacsony jövedelmű olyan társadalmi csoportokat érintő politikák - illetve magának a valóságnak a leírása statisztikusan -, akik valamilyen nehézséggel küzdenek. Ezért fontos az, hogy az ezekről szóló vita, diszkusszió, fórum minden lehetőségét megragadjuk, ezért is vagyok nagyon hálás a bizottságnak, és ezért köszönöm meg ezt

a lehetőséget. Azt gondolom, ez a vita megint csak közelebb visz bennünket egyrészt a valóság mélyebb megismeréséhez, illetve a kormány által képviselt irányvonal megismeréséhez, értékeléséhez, különböző intézkedések megismeréséhez.

Alapvetően három szóval szeretném kezdeni: védelem, aktivitás, képessé tevés. Amikor körülbelül másfél évvel ezelőtt elhatároztuk, hogy egy fórumorozatot, egy konferenciasorozatot és egy műhelymunkát indítunk annak érdekében, hogy az alacsony jövedelmű társadalmi csoportoknak, a hátrányos helyzetű embereknek és családjaiknak a helyzetét megismerjük és értékeljük, akkor ez a három kifejezés vezetett bennünket: védelem, aktivitás és képessé tevés, és ez az a mottó is, amely ennek a konferenciasorozatnak és ennek a műhelysorozatnak is a mottója, és talán ez a három kifejezés írja le legjobban azt az elkötelezettséget, amely a kormányt vezeti ebben az ügyben. Ugyanis elkötelezték vagyunk a párbeszéd mellett, a szegénységnek való kitettség, veszélyeztetettség elleni küzdelem mellett. Azt gondolom - és ezért ülünk ma itt -, ez közös ügyünk, és mindenki, aki ebben a küzdelemben szövetséges lehet, párbeszédre törekszik a kormány.

Ha a társadalompolitika a társadalmi összetartozást és a társadalmi kohéziót tekinti az alapelvének - márpedig a kormány politikája ezt tekinti alapelvének -, akkor nem lehet közömbös a nyomorban élők sorsa, helyzete iránt. Azt gondoljuk, hogy a szolidaritás minden jó minőségű társadalompolitikának alapja kell legyen. A szolidaritás követelményéből pedig következik a szociális biztonság követelménye, és ezek garanciái. A szociális biztonság olyan alapvető érték, amellyel minden társadalompolitikai eszközrendszer le lehet és le is kell mérnünk. Nem hiszünk abban, hogy aki nehéz helyzetű, szegény, nincstelen, magának köszönheti. Nem hiszünk ebben, és nem hiszünk abban sem, hogy valaki azért szegény, mert lusta. Mindenkinek szeretnénk megadni az esélyt a felemelkedésre, a jobb életre. Lehetőséget és esélyt szeretnénk biztosítani. A lehetőség biztosítása és az esélyteremtés megint csak olyan kulcsfogalmak, amik a kormány társadalompolitikájának alapvető elemei. Ennek az esélyteremtésnek eszköze többek között az együttműködés. Úgy lehet előrelépni, úgy tud mindenki előrelépni, az tud előrelépni, akinek célja ez az előrelépés, ez a boldogulás, és hajlandó saját erőforrásait, saját tudását, saját képességeit mozgósítani a jobb élet és a jobb boldogulás reményében.

Ez az együttműködés tehát az aktivitást erősíti, és az aktivitást ösztönzi a társadalompolitikában. Ez az együttműködés azt jelenti, hogy az állam nem akarja letudni a saját felelősségét a nagy elosztási rendszerek, nagy ellátórendszerek működtetésével, hanem igyekszik közel menni a családokhoz, a családok együttműködési készségéhez, valódi problémáikhoz, erőforrásaihoz igyekszik illeszteni a segítségnyújtás mindenkori formáját és mértékét.

Kicsit közelítve a mai nap témájához, azt gondolom, hogy fontos kérdésekről kell beszámolnunk. Ahogy a felvezetőben, az első mondatomban említettem, fontos az, hogy társadalmi párbeszéd folyjon erről a kérdéstről. Ez nem lehet a szociálpolitika kizárólagos ügye, ez a társadalom egészének ügye kell legyen. Egy társadalmat építünk, egy összetartó társadalmat építünk, egy szolidáris társadalmat építünk, ezért közös ügy, hogy hogyan harcoljunk a hátrányos helyzetű emberek, nélkülöző emberek problémáival, és ne hagyjuk őket egyedül.

Ennek a fórumnak része, ahogy említettem, a konferenciasorozat, amelynek éppen néhány héttel ezelőtt volt az előző állomása, a rehabilitáció volt a mostani állomás. Ezt a sorozatot 2015 februárjában kezdtük, és kéthavonta egy-egy aspektusát igyekszünk ennek a kérdésnek szakértő segítségével megvilágítani. Emögött működik egy olyan munkacsoport, amely a szegénység elleni küzdelmet koordinálja kormányzati szinten, és ennek a munkacsoportnak a munkájából szökken szárbá

például ez a konferenciasorozat is, és a munkacsoport mellett almunkacsoportok is működnek az egyes tematikus ügyekre - a lakhatási szegénységgel kapcsolatos munkacsoport, azt hiszem, éppen két héttel ezelőtt ülésezett. Tehát a tematikus konferenciák, munkacsoportok mellett, azt gondolom, más ügyeket is említeni kell.

Nem előzmény nélküli ez a harc a kormányzatban. Hadd emlékeztessenem a bizottság tagjait a 2011-es nemzeti felzárkózási stratégiára, éppen öt éve született meg. Fontosnak tartom ebből a szempontból is az eredmények elvonását, megismerését. Értékelnünk kell, hogy az elmúlt öt évben ez a stratégia hogyan vizsgázott. Nyilván erről fogok majd mondani néhány szót. Most elsősorban négy dolgot szeretnék kihangsúlyozni. Az egyik kérdés általában is a mutatók értelmezése, a szegénység, jövedelemegyenlőtlenség - de itt nem venném el a kenyeret, az időt és a teret elnökhelyettes úrtól -, illetve három fontosabb fókusz ezen belül a stratégián belül: a gyermekek jóléte, az aktív korúak és az időskorúak szociális biztonsága.

Általános tekintetben azt lehet látni a különböző alacsony jövedelmi mutatók tekintetében, hogy az elmúlt időszakban - és ezt tartom mindenfajta adat és statisztika előtt egy nagyon fontos eredménynek - sikerült megeremteni az adatbiztonságot.

Magyarországon a diskurzus nagyban rontja, és a kompromisszum és a jó eredményekre vezető megbeszélések és viták esélyét nagyban rontotta a múltban, hogy mindenki más adatokból dolgozott; én nagyon fontos eredménynek tartom az adatbiztonságot. Ha valóban szeretnék közös nyelvet találni a szegénység elleni küzdelemben, akkor fontos, hogy ugyanazokból az adatokból dolgozzunk. Ma Magyarországon a legnagyobb adatbiztonságot, módszertanilag is a leginkább nemzetközileg is validált módon a legnagyobb adatbiztonságot a KSH nyújtja, ezért azt gondolom, az előző másfél évnek egy fontos eredménye, hogy minden tekintetben ezekből az adatokból induljunk ki - elnökhelyettes úr elmondja ennek a módszertani alapjait. A legnagyobb mintavétellel készül, és nemzetközileg is validált módszertannal, és az Eurostat is innen meríti az adatait. Azt gondolom fontos felelősségünk, hogy az egymással vitatkozó felek alapvetően ebből az adatforrásból merítsenek, amikor adatokat, statisztikákat idéznek. Fontos, hogy a viták számbeli alapja ugyanaz legyen, mert ha nem ugyanabból merítünk, akkor el fogunk beszélni egymás mellett, és az elmúlt 20 évben nagyon sok ilyen egymás melletti elbeszélés történt ebben az ügyben, ami egyfajta terméketlenséghez is vezet, ez nem lehet célunk.

A következő fontos mondat az arról szól, úgy tűnik, hogy 2012-'13-ban egy trendfordulónak lehettünk a tanúi. És ez a trendforduló arról szólt, hogy nem véletlenszerűen, nem egy egyszeri alkalommal, nem egy véletlenszerű eset vagy egyfajta kiugró számoknak köszönhetően, hanem most már két, vagy három éve tendenciaszerűen trendfordulót látunk szinte valamennyi olyan mutatóban, amely a szociális hátrányokkal kapcsolatos: akár az egészségi, akár a jövedelemegyenlőtlenségi, akár az anyagi deprivációk különböző dimenzióiban.

Fontos látni, hogy azok a jelentős csökkenések, tehát például a társadalmi kirekesztettség veszélyeztetettek számának az elmúlt két évben közel 600 ezer fővel történő csökkenése, alapvetően olyan tendenciákra vezethető vissza - ezt most már szakértői anyagok, kutatási jelentések is megerősítik, maga a szakirodalom is megerősíti -, három nagy társadalmpolitikai lépésre: ugye, a rezsicsökkentésre, a devizaadósok megmentésére és a közfoglalkoztatás jelentős kibővítésére. Ezek mellett természetesen fel kell sorolnunk a reáljövedelmek jelentős emelkedését is, és majd itt biztos szóba kerül a következő időszakban a reáljövedelmek további emelkedése, az alacsony infláció, illetve az áfacsökkenés, amelyek együttesen vezettek ahhoz, hogy azt tudjuk mondani, hogy jelentős mértékben csökkent az elmúlt két- két és fél évben

a szegénységgel veszélyeztetettek száma, és reménységünk van arra, hogy ez a kedvező tendencia a továbbiakban is tud folytatódni. Tehát, hogy nem egy egyszeri esetről van szó, hanem valóban trendforduló történt, ennek a hangsúlyozása azt gondolom, rendkívül fontos.

Ezen belül, ha megnézzük a veszélyeztetettség adatoknak a különböző faktorait, azt látjuk, hogy pontosan azokban a dimenziókban volt a jelentősebb csökkenés ezekben az adatokban, amelyek az előző három említett intézkedés által érintett területeken figyelhetők meg. Tehát például a deprivációs adatoknál, amelyek ugye, 28 százalékról 19 százalékra csökkentek, tehát körülbelül harmadával csökkent ez a mutató az elmúlt két-három évben; azok között a deprivációs dimenziók között éppen azok csökkentek a legnagyobb mértékben, amelyek a lakhatással kapcsolatosak, a megtakarítással kapcsolatosak, a rezsivel kapcsolatosak vagy a hátralékkal kapcsolatosak. Fontos, hogy a veszélyeztetettség adatok között jelentősen csökkent a foglalkoztatási és a munkanélküliséghez kapcsolódó mutató is, tehát azt gondoljuk, hogy ezeken a területeken végig tetten érhető ez a fajta trendforduló.

Ha megnézzük a jövedelmi szegénység alakulását is, azt látjuk, hogy körülbelül - ugye, most a korrigált adatokat véve - 15 százalék körül alakult a jövedelmi szegénységi mutató az elmúlt években. Ha hozzátesszük, hogy az uniós átlag 17 százalék, Svédországban 15,1 százalék, Németországban 17 százalék körül van, akkor azt lehet mondani, hogy az uniós átlag alatt van a jövedelmi szegénységi ráta Magyarországon 2-2,5 százalékponttal. Ha megnézzünk olyan ezen belüli adatokat is, és bizonyos társadalmi csoportokra, amelyek érzékenyek, akkor azt láthatjuk - mondjuk az idősekre, hogy egy fókusz előre vegyek - az időskori biztonság garanciája tekintetében, azt lehet látni, hogy az általános alacsony jövedelmű vagy szegénységi rátát az idősek tekintetében a nyugdíjpolitika és a nyugdíjrendszer körülbelül a harmadára tudja csökkenteni. Ha olyan adatokat nézünk, amelyek mondjuk, a gyermekek szegénységi rátájára vonatkoznak, a gyermekes háztartások szegénységi rátájára vonatkozik, akkor is azt lehet látni, hogy itt is elő tudott állni, itt is meg tudtuk állítani ennek a növekedését.

De vannak olyan szakértői számítások, amelyek azt mutatják, hogy ha a kormányzat által az elmúlt években jelentős mértékben emelt természetbeli juttatásokat forintosítanánk, és ezeket a kizárólag jövedelmi folyamatokat tükröző statisztikákban szerepeltetnénk, akkor ezek a szegénységi mutatók is körülbelül 3-4 százalékponttal lennének alacsonyabbak, az általános szegénységi mutatók pedig körülbelül 2 százalékponttal. Fontos azt tudatosítani, hogy ha egy társadalompolitika az átlagosnál, a nemzetközi átlagnál jelentősebben, a legnagyobb mértékben épít, és támaszkodik természetbeni támogatásra - gondoljunk, mondjuk a gyermekétkeztetés kibővítésére az elmúlt években -, akkor fontos, hogy ennek ezekben a mutatókban próbáljuk meg számszerűsíteni a hatását.

Fontosnak tartom még arra is rámutatni, hogy ezen mutatók mellett a jövedelemegyenlőtlenségi mutatókban is - elnökhelyettes úr ki fog erre is térni - látunk kedvező adatokat. Miközben 28 százalék körül vagyunk a Gini-mutatókban, ez ugye, a jövedelemegyenlőtlenség nemzetközileg elfogadott mutatója, aközben azt látjuk a mi 28 százalékkunkkal szemben, hogy az uniós átlag 31 százalék, Németország 31 százalék, Olaszország 32 százalék, tehát azt látjuk ebben a tekintetben is, a jövedelemegyenlőtlenség tekintetében is a nemzetközi módszertannal mért adatok azt mutatják, hogy az uniós átlag alatt alakul Magyarországon a jövedelemegyenlőtlenség helyzete.

A gyermekekre visszatérve, éppen úgy két hete jelent meg az UNICEF jelentése, amely négy különböző diverzió alapján vizsgálta a gyermekek helyzetét:

egészségügy, oktatás, elégedettség, jövedelmi helyzet, és ott is azt láttuk, hogy a fejlett országok átlagához, a német és az angol átlaghoz közeli eredményeket kaptunk.

Nem is szeretnék tovább a statisztikai adatokról beszélni, csak azt szerettem volna alátámasztani, hiszen ezt elnökhelyettes úr meg fogja tenni sokkal profibban, mint én tettem, csak azt szerettem volna érzékeltetni konkrét számokkal, hogy mit is értek az alatt, hogy trendforduló történt az elmúlt, valamikor '12 és '13 környékén.

A még rendelkezésre álló pár percben alapvetően arról szeretnék beszélni, hogy mi is az a három fókusz - ugye: a gyermekek, illetve biztos, hogy lesznek kérdések ezzel kapcsolatban, ezekre majd kitérek -, tehát még egy-két szót erről a három fókuszról. A gyermekek kapcsán azt gondoljuk, hogy a legfontosabb az, hogy fokozott figyelmet szenteljünk a gyermekeknek, és a hátrányos helyzetű gyermekeket gondozó családoknak egész egyszerűen azért, mert meg kell törnünk a nyomor újratermelődésének a körét, és egész egyszerűen a gyermekeknek joga van arra, hogy a társadalom segítse őket ezekkel a nehézségekkel szemben. (*Harrach Péter megérkezett.*) És nem csak a jog és nem csak a szolidaritás, hanem a józan ész is erre sarkall bennünket, hiszen a gyermekek segítése alapvetően egy olyan befektetés, ami hosszú távon megtérül az egész társadalom számára. Ha a gyermek kap időben enni, és nem éhes, akkor nem szédül ki az iskolapadból, és akkor az iskolai eredményessége is jobb lesz, és nem morzsolódik le, és a többi, lehetne folytatni. (*Vágó Sebestyén megérkezik az ülésre.*) Tehát azt gondoljuk, hogy minden elv és érv abba az irányba mutat, hogy ezt kiemelt prioritásként kezeljük. Eddig is ezt tettük, ezután is ezt fogjuk tenni.

A hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő, gondozó családok tekintetében, azt gondolom, nagyon fontos, hogy egy folyamatos szolgáltatási és ellátási paletta nyílt meg az elmúlt időszakban. Hadd utaljak arra, hogy a kormány elfogadta, és 2017-ben életbe is lép a bölcsődei rendszer jelentős megújítása, kiterjesztése és sokszínűsítése. Hadd utaljak arra, hogy kötelező az óvoda három éves kortól. Hadd utaljak arra, hogy a gyermekétkeztetés rendszere tavaly jelentős mértékben kibővült a hat éven aluli gyermekek számára, három és félszeresére nőtt az ingyenesen étkező gyermekek száma. Hadd utaljak arra, hogy ettől az évtől már a szünidei étkeztetés nem egy önkormányzati pályázat függvénye, nem egy fakultatív feladat, hanem kötelező az önkormányzatok számára, és nemcsak a nyári szünidőben, hanem valamennyi szünidőben. Most, a tavaszi szünetben, első alkalommal volt Magyarországon szünidei gyermekétkeztetés.

Hadd utaljak arra, hogy az iskolarendszerben is és a mostani átalakítások tekintetében, amelyek a versenyképes oktatást és a minőségi és méltányos oktatást célozzák, éppen az antiszegregációs kerekasztal tegnapi ülésén ismertette Palkovics államtitkár úr a részleteit ezeknek az átalakításoknak. Ennek kulcseleme az, hogy a méltányos oktatás felé tegyünk lépéseket, és a hátránykompenzáció elve erősen megjelenjen. Ebben az átalakításban, azt gondoljuk, hogy főleg az iskolatípusoknál történő váltások idején különösen fontos, hogy ösztöndíjakkal - erre való az Útravaló Ösztöndíjprogram - segítsük a hátrányos helyzetű tanulókat abban, hogy tudjanak iskolatípusok között váltani, mert akkor lép fel egy jelentős többletköltség. Itt kell megemlíteni az ingyenes tankönyvek biztosítását is. Itt kell említeni a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni cselekvési tervet és stratégiát, amelyet tavaly novemberben fogadott el a kormányzat.

De itt kell megemlíteni azokat a felzárkózási programokat is, amelyek pont a hátrányos helyzetűeket célozzák. Gondoljunk a Biztos Kezdet Házakra. 112 ilyen ház működik Magyarországon, pont a három év alatti, bölcsődébe nem járó gyermekek és anyukájuk, szülei számára biztosít olyan segítséget, amely abban segíti őket, hogy az óvoda kezdésére a szocializáció megtörténjen. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a

Biztos Kezdet Gyerekházak megint csak hosszú távon megtérülő beruházások, ezért szeretnénk jelentősen bővíteni a számunkat a következő időszakra. Sőt meg is történt a gyermekvédelmi törvénybe való beépítése ennek a szolgáltatásnak, hogy hosszú távon fenntartható módon tudjuk ezt biztosítani.

Idetartoznak a tanodák. 163 tanoda működik jelenleg, és a kiírást meg is tettük az új pályázati körben tavaly ősszel, december volt a beadási határidő, és most folyik az értékelése ezeknek a pályázatoknak annak érdekében, hogy újabb, mintegy 50 tanodával tudjuk bővíteni a hálózatot. A tanodák megint csak a hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosítanak egy nagyon fontos segítséget abban, hogy ne maradjanak le. De nemcsak korrepetálás folyik, hanem ennél jóval több: az egész családdal való kapcsolattartáson keresztül, az egész család segítése, támogatása történik meg.

Számos felzárkózási programot tudnék még itt említeni. Még talán a Gyermekesély-programot hadd említsem meg, aminek a pályázati kiírása szintén most jelent meg. Az eddigihez képest 23-ról emeljük 25-27-re azoknak a járásoknak a számát, ahol tud folytatódni ez a munka, és már az idén, januártól megújított gyermekjóléti központok koordinációjával. Idén januártól a gyermekjóléti szolgáltatást úgy alakítottuk át, hogy alapvetően próbálja meg helyben az erőforrásokat megsokszorozni, 800-zal emeltük azoknak az előírt szakembereknek a számát, akiknek ebben a szolgáltatásban kell dolgozni azért, hogy a végeken legyen családgondozó, és csökkentettük az egy családgondozóra eső családok számát is, hogy valóban több figyelmet kapjanak ezek a családok, valóban időben fel tudjuk fedezni a veszélyeztetettséget, a bántalmazást, és valóban időben kapjanak segítséget azok a családok, a központok pedig levegyék róluk azokat a terheket, amelyek a hatósággal való együttműködésből, a hatósággal való kapcsolattartásból fakadnak.

Nagyon megy az idő szerintem. Nem fogok most részleteiben tovább beszélni ezekről a programokról, de ha lesz kérdés, természetesen a részleteibe is bele fogunk menni.

Az aktív korúak tekintetében azt kell leszögezni, hogy az első számú eszköze a szociális biztonságnak a foglalkoztatás bővítése, és a foglalkoztatáspolitikán keresztüli jövedelempolitika, hiszen a munkavégzés az emberi méltóságnak egy fontos garanciája, az önbecsülésnek és az önmegvalósításnak fontos eszköze, ezért cél az, hogy az elsődleges munkaerőpiacon minél többen kapjanak esélyt. Azt látjuk, hogy a foglalkoztatási adatok - 4,3 millió foglalkoztatott a jelenlegi létszám - jelentősek, tehát nemcsak a válság előtti szintre tudtunk visszaállni, hanem azt jóval meghaladó ma a foglalkoztatottak a száma.

Ugyanakkor vannak olyanok, akik különböző okok miatt nem tudnak az elsődleges munkaerőpiacra kapcsolódni. Fontos, hogy számunkra is álljon egy másodlagos piac rendelkezésre, ez a közfoglalkoztatás. A közfoglalkoztatás és annak az expanziója nem önmagában vett cél, hanem egy átmeneti eszköz. Egyszerre jövedelempolitikai eszköz, tehát, hogy a közfoglalkoztatási bér többletjövedelmet biztosít a segélyhez képest, ugyanakkor fenntartja a foglalkoztathatóságot, és ezért a foglalkoztatási esélyt is javítja a segélyhez képest, illetve ösztönöz, és egyre inkább abba az irányba kell hogy ösztönözzön, a munkaerőpiacra való visszatérésre. Tehát fontosnak tartjuk, hogy a foglalkoztatáspolitikán keresztül, az aktivizáláson keresztül tudjon ez megvalósulni, és ez nemcsak azokra irányul, akik általában aktív korúak, az aktív korúak minden szegmensére. Hadd utaljak itt a megváltozott munkaképességűek és fogyatékosággal élő emberek munkaerőpiaci tendenciáira. A KSH számításából tudjuk, hogy 2010-2011-ben körülbelül 15-16 százalék volt a foglalkoztatási ráta, most pedig 25 százalék ebben a csoportban. Tehát nemcsak általános foglalkoztatáspolitikai eszközökkel él a kormány, hanem speciális

foglalkoztatásösztönző eszközökkel is, például a fogyatékosok tekintetében - rehabilitációs kártya, rehabilitációs foglalkoztatás és lehetne sorolni.

Röviden még az idősök szociális biztonságáról. Ahogy említettem, az előbbiek azt mutatják, hogy az idősök tekintetében a szociális biztonság legfontosabb faktora a nyugdíjrendszer. Az elmúlt években a nyugdíj értékállóságának a fenntartásával, sőt a reálérték emelésével azt láthattuk, hogy ezt a célját, tehát hogy időskori jövedelmi biztonságot garantál, tudta teljesíteni, olyannyira, hogy a különböző adatokban azt látjuk, hogy a jövedelmi kockázat harmada az idősök körében, mint az általános társadalmi mutatók mutatják.

Fontos, hogy az időskori biztonság elsősorban nemcsak a jövedelemgaranciáról szól. A jövedelem minimális garanciát jelent. Fontos az, hogy más típusú segítséget kapjanak az idősök - de ebbe az ügybe se szeretnék részletesen belemenni - például a szolgáltatásokon keresztül, tehát például az idősök számára nyújtott szociális ellátások és szolgáltatások, például az idősök otthonai tekintetében is fontos a minőségi megújítás. Az elmúlt öt évben körülbelül 9 milliárd forintot fordított a kormány az idősotthonok megújítására és új férőhelyek létrehozására, és most a tervek alapján az új típusú idősotthoni férőhely, a szakápolási férőhely megteremtésével is azt célozzuk, hogy létrejöjjenek az idősellátáson belül olyan új szolgáltatások, amelyek az idősök erősebb, intenzívebb gondozási, ápolási szükségleteihez jobban igazodnak a jelenleginél.

Végezetül, mivel elment az időm, de tudnám a bizottság tagjainak folytatni, és folytatni is fogom, ha kapunk kérdéseket. Egy mondatban szeretném csak összefoglalni. Azzal szeretném, amivel kezdtem: képessé tevés, védelem és aktivitás, ez vezet bennünket. Az általam elmondottak azt gondolom, hogy jól illusztrálják ezt az elkötelezettséget és azt, hogy ennek a hármas jelszónak a nevében fogunk tovább is cselekedni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Államtitkár úr, köszönöm szépen. És akkor megkérem elnökhelyettes urat, hogy tájékoztasson bennünket arról, hogy mi a jelenlegi helyzet. Köszönöm.

**Dr. Németh Zsolt elnökhelyettes (KSH) szóbeli tájékoztatója
(ábrákkal illusztrálva)**

DR. NÉMETH ZSOLT elnökhelyettes (Központi Statisztikai Hivatal): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Népjóléti bizottság, a teremben jelen lévő Hölgyek és Urak! Köszönöm a megtisztelő lehetőséget, hogy a magyar Országgyűlés Népjóléti bizottsága előtt beszélhetek a KSH tevékenységének egy nagyon fontos szeletéről, amikor a háztartások, a családok jövedelmi, megélhetési viszonyairól készített felméréseinkből, adatgyűjtéseinkből előállított adatokat, összefoglaló információkat tárhatom önök elé; módszerekről, fogalmakról, és ezeknek a módszereknek és fogalmaknak az alkalmazásával a magyar társadalomról kialakítható képről fogok beszélni.

Mindenekelőtt, ahogy államtitkár úr is említette az előadásában, én nagyon jóleső érzéssel hallgattam az ő adatbiztonságról mondott kijelentését, részben ez megtisztelő számunkra, másrészt meg azt gondolom, hogy valóban a Központi Statisztikai Hivatal, mint az európai statisztikai rendszer tagja, olyan nemzetközileg auditált, ellenőrzött módszertan alapján dolgozik, amik az adatgyűjtéseknél egy nagyfokú harmonizáltságot jelentenek, és emiatt nemzetközi összehasonlítható adatokat tudunk előállítani.

Az európai statisztikai rendszernek, és ennek a működésnek egy nagyon fontos része, eleme, hogy auditálják a tagállamokban született adatokat, tehát nem csak a módszert, hanem az ellenőrzött módszertan alapján előállított adatok európai

validálása is megtörténik. Ma azt tudom mondani, hogy a Statisztikai Hivatal adatgyűjtéseinek 80 vagy 90 százaléka ilyen európai módszertan és auditált folyamatok alapján áll elő. Ebbe a körbe tartoznak azok az információk, azok a statisztikai adatok is, amikről a következőkben beszélni szeretnék.

Az adatforrás az a háztartási költségvetési, és életkörülmények adatfelvétel, ez egy meglehetősen régi és egy annál valamivel újabb elem összeszövéséből keletkezett adatgyűjtésünk. A háztartási költségvetési felvételt a Statisztikai Hivatal több mint hat évtizede folytatja Magyarországon, és a kétezres évek második felében, amikor a tagállamokban általánosan kötelezővé vált az emissziós adatfelvételnek a végrehajtása, a Központi Statisztikai Hivatal azt az utat, azt a módszert választotta, hogy összeszedtük ezt a régóta folytatott, és az új kötelező adatgyűjtést, ezzel plusz terheket vállaltunk. Azonban azt látjuk, hogy ma a nemzetközi szinten, rendkívüli módon megnőtt az érdeklődés ez után a módszer után, és egyértelmű felkérést kapunk arról, hogy ennek a hátterét és azt, hogy hogy csináltuk és milyen előnyei vannak, ezt tegyük közzé más statisztikai hivatalok, illetve a nemzetközi szervezetek informálására.

A cél sokasága ennek az adatgyűjtésnek a magyar háztartásokban élő népesség, az az adatfelvétel, vagy azok az eredmények, a legfrissebb eredmények, amiket használni tudunk, azok 2015 tavaszán készültek, és a referenciájuk 2014 volt. Jelenleg ezekben a napokban vagyunk kint a terepen, amikor a 2015-ös referencia évre vonatkozó adatokat begyűjtjük, és a tájékoztatási tervünk és programunk szerint ez év novemberében, november végén fogunk előállni azokkal az adatokkal, amik a most folyó adatgyűjtésből keletkeznek.

Hadd mondjam el azt is önöknek, hogy ma Európában a Központi Statisztikai Hivatal az az intézmény, amelyik az adatfelvételi és a közzétételi időt a legrövidebbre tudta szorítani, sehol máshol nem állnak elő ilyen gyorsan ezek az információk, mint Magyarországon. A mintakeretünk az több mint 7700, közel 7800 háztartás, és az említett egy évvel ezelőtti adatgyűjtési ciklusban közel 16 ezer interjút készítettünk. Ez, ha összevetjük más, a sajtóban időnként nagy karriert befutó adatgyűjtésekkel, akkor ez egy meglehetősen robusztus háttérrel, és módszertani alapokon álló felvétel, hiszen nagyon gyakran olvashatunk, mondjuk az Europeans South Survey Magyarországra vonatkozó eredményekről, ennek a magyarországi minta nagysága 100 fő körüli. Tehát némi túlzással azt mondhatnám, hogy a mi adatfelvételünknek a hibahatára nagyobb, mint az a mintanagyság, amivel ezek a nemzetközi felvételek dolgoznak.

A módszertan, ahogy említettem, az egységes uniós módszertan, ami abban is megnyilvánul, hogy az Eurostat validálja a tagországok adatait, és ezek akkor válnak hivatalos európai statisztikává, amikor ez a validálás megtörténik. Ez egy néhány hónapos procedúra, tehát mi már közzétesszük a magyarországi adatokat; általában 3-4 hónapos késéssel történik meg az, hogy ennek a validálása megtörténik, illetve hogy a többi tagállam többségének az adatai is csatlakoznak ezekhez az adatokhoz.

Egy nagyon fontos dolgot szeretnék még elmondani, mert ebből félreértés szokott keletkezni, hogy az Eurostatnak nincs saját adatgyűjtése, az Eurostatnak egyetlen saját adata sincs, valamennyi az Európai Unió helyzetére, állapotára vonatkozó statisztikai információ a tagállamok statisztikai hivatalaitól származik, ezeket összesítik európai statisztikává. Tehát az a sajtóban időnként felbukkanó dichotómia, ami megpróbálja szembeállítani a KSH és az Eurostat adatait, ennek nincs valós háttere, az Eurostatnak is csak azok az adatai vannak, amit a Központi Statisztikai Hivaltól kap, de mivel ezeket később teszi közzé, ezért időbeli különbség lehet a két információ között.

A módszertani háttér után belevágnék abba, hogy mit tapasztaltunk a magyar társadalomról a 2014-re vonatkozó 2015-ben végrehajtott adatgyűjtésünk során.

2014-ben a háztartások egy főre jutó éves bruttó jövedelme 1 373 000 forint volt, és ez 3,8 százalékkal magasabb volt az előző évinél. Látni fogjuk a későbbiekben, hogy nagyon sok olyan terület van, ahol tized százalék pontos eltéréseket mérünk, ezekről nem mindig tudjuk pontosan megállapítani, hogy valóban trendfordulót jelentenek-e vagy trendeket tükröznek, vagy egy trenden belül egy rövid kiugró periódust jelenítenek meg, azonban a 3,8 százalékos eltérés egy annyira masszív és karakteres eltérést jelent az egy évvel korábbihoz képest, hogy ez egy nagyon figyelemre méltó információ.

Ugyanebben az időszakban a nettó jövedelem, az egy főre jutó 1 100 000 forintos éves átlagos értéke 4,8 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit, tehát e tekintetben, amit mértünk az még markánsabb javulást jelentett a háztartások jövedelmi helyzetében. Ugye, ez azt jelenti, hogy mivel ebben az időszakban deflációs időt éltünk, 0,2 százalékkal csökkent a fogyasztói árszínvonal, összességében ez egy 5 százalékos reáljövedelem pozíciójavulást jelentett a háztartások számára átlagosan.

Később fel fogom bontani majd a háztartások különböző típusait, vagy rétegeit érintő hatásokat, de azt hogy összességében a magyar társadalomban, a magyar háztartásokban egyik évről a másikra 5 százalékos reáljövedelem növekedést tudtunk regisztrálni, tehát ez messze kívül esik a hibahatáron, ez egy statisztikailag jól megalapozott adat és következtetés.

Nézzük, hogy miként alakultak az egy főre jutó éves bruttó jövedelmek egy hosszabb időszámban. Nem tudom, hogy jól láthatóak-e a magyarázó szövegek is a grafikonokhoz távolabbról, de megpróbálom verbalizálni őket azért valamennyire.

A grafikon legfelső ága azt mutatja, hogy miként változott 2000-2014 között az egy főre jutó összes bruttó jövedelem, és azt látjuk, hogy 517 ezer forintról 1 373 000 forintra emelkedett. Ez egy nominális értékváltozás.

Alatta láthatjuk, hogy miként alakult az egy főre jutó munkajövedelem. Az éveket kis kockákkal jelző ágán a grafikonnak az egy főre jutó társadalmi jövedelmeket látjuk, és van, amit szintén mérünk, hogy milyen egyéb jövedelmekkel rendelkeznek még a háztartások. Tehát a lényeg az, hogy munkajövedelmeket, társadalmi jövedelmeket, egyéb jövedelmeket és ezek kumulálásaként bruttó jövedelmeket mérünk. És azt látjuk, hogy ugyan némi hullámzással, de egy eléggé masszívan emelkedő trendet mutató folyamatot rögzíthetünk e tekintetben Magyarországon. Természetesen a válság ideje volt az, amikor ezek a trendek megtörttek, különösen a munkajövedelmek viselték magukon ennek az időszaknak a hatását, de az is látszik, ahogy a lassú kilábalás megkezdődésével felfelé mutatnak ezek a tendenciák is.

Az előbb összegeket vetítettem. Ezen az ábrán azt lehet megnézni, hogy ugyancsak 2000-2014 között miként változott átlagosan az éves bruttó jövedelmek megoszlása a háztartásokban aszerint, hogy munkajövedelemről, társadalmi jövedelemről vagy egyéb jövedelemről beszélhetünk. Itt megint a környező világ hatásai rányomják a bélyegüket erre az ábrára is. 2007, főleg 2008, 2009, 2010 táján látjuk, hogy a válság hatására a munkajövedelmek részesedése a bruttó jövedelmekből csökkent, ugyanezzel párhuzamosan megnőtt a társadalmi jövedelmek aránya és a szerepe, és ahogy egyfajta kilábalás megkezdődött a válságból, akkor visszatért a régebbi pályára az a megoszlás, hogy a családok, háztartások milyen mértékben rendelkeznek munka-, illetve társadalmi jövedelmekkel.

Véleményem szerint egy nagyon tanulságos és nagyon izgalmas ábra, amit most látnak. A jövedelmi tizedek szerinti bontásban mutatja meg azt, amit az előbb kumulálva láttunk a háztartások vonatkozásában, hogy 2014-ben a jövedelmi tizedek

szerint miként oszlott meg a háztartások bevétele munkajövedelem, társadalmi jövedelem és egyéb jövedelem tekintetében.

Azt láthatjuk, azt mértük, amit egyébként mindenki, aki a társadalom háztartásainak a jövedelmi szerkezetével foglalkozik, hogy minél inkább haladunk felfelé a jövedelmi tizedek sorozatában, az első tizedben élnek a legelesettebb háztartások, a tizedik tizedben pedig a legjobb módú háztartások tartózkodnak, és ahogy az első tizedtől haladunk a tizedik tized felé, úgy nő a munkajövedelmek részesedése a háztartások jövedelméből, és úgy csökken a társadalmi juttatások, társadalmi jövedelmek részesedése. Miközben azért azt a furcsaságot is látjuk, hogy az első tizedben, ahol még nagyobb a társadalmi jövedelmek aránya és mértéke, mint a munkajövedelmeké, az számszerűsítve ugye 192 ezer forint, ennyire mértük 2014-ben, és a tizedik tizedben, ahol a legjobb módú háztartások találhatóak, ott ez 690 ezer forint, miközben arányában sokkal kisebb, mint az alsó jövedelmi tizedben vagy az alsó jövedelmi tizedekben élő háztartásoké. Az egyéb jövedelmek szerepe nem annyira számottevő, hogy érdemes lenne külön beszélni róla.

Láttuk, hogy masszív jövedelmi egyenlőtlenségek vannak a társadalomban, ez minden társadalomnak sajátossága egyébként, ezt nem mondhatnánk hungarikumnak. Ezeket különböző eszközökkel, módszerekkel tudjuk mérni. Megint csak azért, hogy sztenderd eszközeink legyenek, amik alkalmasak arra is, hogy nemzetközi összehasonlítást tegyünk, és ilyen módon pozicionáljuk valamilyen módon azt a társadalmat, amit megfigyelünk.

Két módszert alkalmaztunk, két módszert vetítettem ide ki. Az egyik a jövedelemegyenlőtlenség mérésére általánosan elterjedt módszert, a Gini-mutatót mutatja ez a felső kék grafikon. Az alsó pedig egy ugyancsak elterjedt, kicsit más módszerrel dolgozó, úgynevezett S80/20-as index, ami azt mutatja meg, hogy milyen viszonyban áll egymással a felső és az alsó ötöd jövedelme. Noha különböző mértékegység jön ki a két mérési módszerből, azt látjuk, hogy 2006-2013 között ezek következetesen párhuzamosan mozognak, tehát mind a kettő lereagálja azokat a változásokat, amik történtek a társadalomban, hogy 2009-ig volt egy csökkenő trendje az egyenlőtlenségeknek, ezt követően pedig tendenciaszerűen valamelyest nőttek az egyenlőtlenségek Magyarországon.

Arra felhívnom a figyelmét mindenkinek, hogy a statisztikával mindig lehet trükközni. Itt most nem trükközni szerettem volna, hanem egyértelmű képet mutatni akkor, amikor a léptékét választottam meg a grafikonnak. Tehát úgy tűnik, mintha itt nagy hullámzások és kilengések lennének, mivel picit mértékegységeket ábrázoltunk a grafikonon, de azért jelezném, hogy mondjuk, a Gini-mutatóban a 2006-os és a 2013-as érték között a különbség nem éri el a 3 százalékpontot. Tehát nem annyira fluktuálnak ezek az adatok, mint amennyire vizuálisan első ránézésre esetleg érzékelhető.

Azért is jó, mondjuk, a Gini-mutató alkalmazása, mert ez valamennyi országra az európai statisztikai rendszerben számítható, és így összevetéseket tudunk tenni. Az a közvélekedés, az az emberek általános impressziója Magyarországról, hogy mi egy nagyon nagy egyenlőtlenségi viszonyok között létező társadalom vagyunk. Ha ennek csak a jövedelmi oldalát nézzük, és mondjuk, a Gini-mutató értékeit vesszük figyelembe, akkor uniós kontextusban azt állapíthatjuk meg, hogy az uniós átlagtól elmaradnak azok a jövedelmi egyenlőtlenségi viszonyok, amik Magyarországot jellemzik. Ha ezt a listát megnézzük, ez meglehetősen következtelen. Tehát régi és új tagállamok, északi és déli államok keverednek a lista alsó és a felső részében egyaránt, mert miközben a régebbi tagállamok közül Spanyolország és a nagy jövedelmi egyenlőtlenségekkel rendelkező országok között szerepel, ugyanígy szerepel Lettország és Bulgária is, miközben Szlovénia és Csehország, amelyek velünk együtt

csatlakoztak az EU-hoz, azok a legkisebb jövedelmi egyenlőtlenségekkel rendelkező társadalmak, országok között vannak.

Itt nagyon nagy szerepe van a társadalmat jellemző tradícióknak, amik még a valamikori szovjet blokkban sem homogenizálták ilyen értelemben a társadalmakat, tehát a csehek, szlovákok, illetve a szlovénok teljesen más jellemzőkkel bírnak, mint Bulgária vagy a balti államok. Magyarországot itt ezen a listán Málta és Luxemburg szomszédságában találjuk, amire azt lehet mondani, hogy ez tulajdonképpen nem egy rossz szomszédság. De azért, mielőtt bármi téves következtetés kerekedne ki ebből az ábrából, azért jegyezzük meg, hogy a magyarországi és a luxemburgi jövedelmek között egyetlenegy közös jellemző van, az a Gini-mutatóban mért hasonlóság, egyébként ugye, ezek más dimenzióban tartózkodnak, de ennek a mérésnek nem az a célja, hogy ezt ne mutassuk ki.

Nézzük, hogy miként tudjuk mérni a társadalomban azoknak a háztartásoknak a helyzetét, akik az átlagostól jól elmaradó színvonalon élnek, ahol a társadalomnak a legelesettebb csoportjait találhatjuk. Megint csak nemzetközi standardok alapján, három módon közelíthetünk ehhez a nyomasztó társadalmi problémához. Vannak szubjektív szegénységi küszöbök, amikor azt kérdezzük meg, azt tudakoljuk, hogy ki mit gondol arról, hogy milyen jövedelemszint szükséges ahhoz, hogy valaki különböző szinten meg tudjon élni: szerényen, átlagosan vagy jómódban. Vannak relatív szegénységi küszöbök, amikor azt mérjük, hogy ki kihez képest minősül szegénynek, és ennek a kettőnek van kialakult standardizált nemzetközi módszertana.

Amiről a későbbiekben beszélni fogok legbővebben, az a relatív szegénység mérési kategóriájába tartozik, és ennek a nemzetközi módszere az kötött; az európai statisztikai rendszerben kialakultak azok a módszertani standardok, amiket mindenki alkalmaz, és ezért így nemzetközi összehasonlítható adatok keletkeznek. Az abszolút szegénység mérése az egy teljesen más pálya, ennek nincsenek kialakult nemzetközi módszerei, nincsenek elfogadott nemzetközi standardok, nem is minden országban számítanak ilyet, ahol számítanak, ott nem mindenhol a statisztikai hivatal számítja őket, így most magamtól erről a következőkben nem is ejtenék szót.

Nézzük először az A) típusú mérési módszert. 2014-ben - és az említett felvételen - arról kérdeztük meg a hazai háztartásokat, hogy milyen jövedelmi szintet tartanak szükségesnek ahhoz, hogy nagyon szűkösen, szűkösen, átlagosan, jól, illetve nagyon jól meg lehessen élni. A piros - inkább ilyen téglaszínű oszlop - az az első tized háztartásait jelzi, a kék pedig a tizedik tizedet, tehát polarizáltuk itt az információt, a feketével pedig az átlagos értékeket jelenítettük meg. Látjuk azt, hogy ez mennyire valóban szubjektív, és az egyén élethelyzetéből fakad, hogy ki mit gondol arról, hogy mennyi kell ahhoz, hogy szűkösen meg lehessen élni. Akik ténylegesen olyan körülmények között élnek - ugye, az első tized háztartásai -, ők 40 000 forintot mondtak elegendőnek ahhoz, hogy havonta egy személyre vetítve nagyon szűkös körülmények között meg lehessen élni. A felső tizedbe tartozók a legmódosabb háztartások, ennek közel a két- és félszeresét mondták a nagyon szűkös megélhetéshez szükséges összegre is, és ez a kettősség ugyanúgy fennmarad. Tehát azt látjuk, hogy a nagyon jó megélhetéshez az első tizenötbe tartozó háztartások 143 000 forintot jelöltek meg, míg a felső tizedben élők - akik nagyjából ezt a szintet érik el egyébként, tehát ez nekik a mindennapi valóságuk - 325 000 forintra taksálták azt, ez a csoportátlag, ami a nagyon jó megélhetéshez szükséges. Tehát ez a szubjektív jólét, ami látjuk, hogy képet ad a társadalomról.

Most nézzük meg a második mutatót, ez a relatív szegénység esete, amit az európai statisztikai rendszerben az úgynevezett AROPE mutatóval mérünk, ez egy angol mozaikszó: „At-Risk-Of Poverty and Exclusion” kifejezés rövidítése, tehát a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatával élők mérésére kidolgozott

módszerről van szó. Azért fontos ez a mutató, az AROPE, mert ez része az Európa 2020 stratégiának. Ennek a terminusaiban fogalmazta meg az EU azokat a célkitűzéseket, hogy hova kellene eljutni az EU-nak és a tagállamoknak ezekben a mutatókban 2020-ra. És ez a mutató a szegénységet meglehetősen tágas módon értelmezi, három dimenzió mentén méri, ez a szakemberek által nagyon jól ismert és nagyon jól követhető. Van egy mutató vagy egy eleme, ami a relatív jövedelmi szegénységet méri, tehát a jövedelmekről szól; egy másik dimenziója a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élőket méri; a harmadik pedig a súlyos deprivációban élőket - mind a háromról el fogom mondani részletesen, hogy mit tartalmaz. És az uniós standard az, hogy azok a személyek vannak kitéve a szegénység, vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának, akik a három dimenzió közül egyben, vagy többen érintettek. És ez a mutató a jövedelem hiányon túl számba veszi az elérhető javak körét, valamint a munkaerőpiaccal való kapcsolatot is, tehát ez a depriváció, mint ki fog derülni, ez a jövedelmen túli elérhető javakra vonatkozik.

Én személy szerint ezt az ábrát nagyon szeretem, mert nagyon tanulságosnak tartom, hogy ezt a három halmazt látjuk, és a köröknek a mérete a baloldalon arányos azzal, ahányan tartózkodnak abban a körben. Ebből láthatjuk, hogy Magyarországon a súlyos anyagi depriváció által 1 877 000 ember érintett, a relatív jövedelmi szegénységben közel 1,5 millió és a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban pedig 687 000. Ez a teljes kör, de mivel vannak olyanok, akik egy, vannak olyanok, akik kettő, és vannak olyanok, akik három dimenzióban érintettek, összetoltuk ezeket az ábrákat, és a közös metszetekből nagyon jól lehet követni azt, hogy hol mennyire súlyos a helyzet.

Középen látunk egy olyan közös metszetet, ahol mind a három dimenzió érintkezik, vagy átfedésben van; ez a 3 százalékat érinti a társadalomnak, és 293 000 főt, ők azok, akik gyakorlatilag a legelesettebbek és minden szempontból a legkiszolgáltatottabb helyzetben levő csoportok - ez a társadalmunknak a 3 százaléka. De ugye, nagyon súlyos az a helyzet is, ahol mondjuk a depriváció és a relatív jövedelmi szegénység találkozik. De, ha a közös metszeteket is figyelembe vesszük, akkor természetesen az érintettek száma kevesebb, minthogyha a baloldali halmazoknak a számait önmagában összeadnánk, így a közös metszetekre is tekintettel azt mondhatjuk, hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatával 2 735 000 fő érintett Magyarországon 2014-ben, ez a teljes lakosságnak a 28,2 százaléka volt.

Azt is meg tudjuk nézni, hogy időben hogy alakultak ezek a folyamatok. Látjuk, ha az összevont mutatót nézzük: a szegénység és a kirekesztődés kockázatát - ami a felső kék szaggatott vonallal jelzett -, akkor 2012-ig volt egy növekvő szakasz, azt követően pedig csökkenésbe fordult. Ez a három összetevő közül kettőre ugyanebben az időszakban ugyanilyen módon igaz, a súlyos anyagi deprivációra, illetve a munkaszegénységre. A relatív jövedelmi szegénység sokkal inkább stagnáló helyzetet mutat. Itt 2012-2013-2014-ben a tizedszázalékpontos eltérések, azt kell mondani, hogy nem szignifikánsak, itt inkább egy stabilizálódott helyzetről beszélhetünk, mint valamiféle rángatózó trendről.

Ezen az ábrán azt követhetjük nyomon, hogy a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya iskolai végzettségenként miként alakult 2010-2014 között, és senki nem lepődik meg azon, hogy a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők azok, akik leginkább érintettek ebben a társadalmi jelenségben. A tendenciákat itt is láthatjuk, hogy az alapfokúak között is 2010-12 között még némi növekedést látunk az érintettségben, onnantól viszont csökkenésbe váltott a trend. Kevésbé következetesen, de a középfokúak a másik iskolai végzettségű csoport, akiket érdemes kiemelten vizsgálni. Itt is 2010-12 között némi növekedés

volt, utána egy alacsonyabb szinten látszik stabilizálódni ez a dolog, és a felsőfokú végzettségűek azok, akik legkevésbé voltak és jelenleg is legkevésbé vannak kitéve ezeknek a hatásoknak.

Gazdasági aktivitás szerint, ezen nem időznék különösebben, tulajdonképpen számszerűsíthetünk benne trivialisításokat, amit mindenki tud, hogy a foglalkoztatottak, a munkanélküliek és a nyugdíjasok nem azonos módon érintettek a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatában.

Erre az ábrára viszont ismét szeretném felhívni a figyelmet, mert szerintem nagyon fontos információkat hordoz. Arra vonatkozóan végeztünk számításokat, hogy a különböző korcsoportokban miként alakulna a jövedelmi szegénységi arány, ha nem lennének társadalmi juttatások. A magyar társadalom összességében a társadalmi juttatásokkal 14,9 százalékra mértük a jövedelmi szegények arányát, ha csak társadalmi juttatások nem lennének, akkor ez 25,7 százalékra menne fel, ha társadalmi juttatásokat és nyugdíjakat is egy hipotetikus helyzetet feltételezve, kivonnánk a rendszerből, akkor gyakorlatilag 50 százalékra menne fel a jövedelmi szegények aránya. A különböző korcsoportokban ugyanez követhető végig, és látjuk, hogy a 65 év feletteknél egészen brutális, 90 százalékos jövedelmi szegénység állna elő akkor, ha nem lennének társadalmi juttatások. A társadalmi juttatásokról még azt kell tudni, hogy az EU-tagállamok között jelenleg Magyarország az, ahol a társadalmi juttatások a legnagyobb mértékben csökkentik a szegénységet. Ugyanez a számítás elvégezhető valamennyi uniós tagállamra, és az állami beavatkozás a szegénység csökkentésébe nálunk a legnagyobb arányú.

A harmadik dimenzió az anyagi depriváció volt. Magyarországon annyiban különleges a helyzet, hogy az Unió egészében, és szinte valamennyi tagállamban egyenként is igaz az, hogy a korábban bemutatott halmazok közül a relatív jövedelmi szegénységben élők a legnagyobb halmaz, ezt követi a súlyos anyagi depriváció, illetve a munkaszegény háztartások helyzete. Magyarországon nekünk megvan a magunk sajátos tradíciója, mentalitása, a viszonyunk a világ dolgaihoz, és érdekes módon sokkal többen vallották magukat - ugye ez egy kérdőíves vizsgálat - a súlyos anyagi deprivációban érintettnek, mint amennyi a jövedelmi szegények aránya. 2014-ben közelített egymáshoz ez a két tényező, '13-ban még nagyobb volt a távolság. Tehát egészen bizarr a helyzetünk e tekintetben a nemzetközi szintén.

Jelenleg az anyagi deprivációt az európai statisztikai rendszerben ezzel a kilenc tétellel mérjük. Jelzem, hogy ez változni fog. Tehát most folynak azok a módszertani fejlesztések, amik eredményeképpen például a televízió és a telefon ki fog kerülni ebből a listából. Elindultak a tesztelesek és olyan új deprivációs tételek fognak bekerülni, mint a bútorvásárlás képessége, az évszaknak megfelelő, legalább két pár cipő jelenléte, illetve az öltözködésre, ruházzkodásra vonatkozó lehetőségek vizsgálata. Tehát ez egy kifutó rendszer. Készülünk az újra.

Azt látjuk - és ez minden felvételben egyébként egy elég markáns és nem elhanyagolható probléma -, hogy a magyar háztartások egy nagyon jelentős hányada, közel háromnegyede nyilatkozik úgy, hogy problémát okoz váratlan kiadások fedezése. Itt egy néhány tízezres tételt kérdezzük a felvétel során, és e tekintetben nem mondhatni, hogy nagyon optimistán ítélik meg a háztartások a jövedelmi tartalékaikat, illetve azok finanszírozási képességét egy váratlan kiadás fedezése esetén.

Több olyan tétel van, ahol javulást tudunk mérni. Ilyen például a lakás fűtésének a hiánya. Nem tudom, kinek az életében volt olyan periódus, amikor kénytelen volt fázni. Fázni nagyon rossz, és az, hogy csökken azok aránya a társadalmunkban, akik ennek a nyugnek vannak kitéve, ez feltétlenül pozitív tendencia, mint ahogy egy 2010-12 közötti valamelyest rosszabbodás után egyértelmű

markáns javulást látunk a kétnaponta való húsétel fogyasztásában. Ez még nem feltétlenül hús, hanem tápanyagban ennek megfelelő, ezzel ekvivalens élelmiszer-fogyasztást is jelent.

Ugyancsak nagyon sokan voltak érintettek az évi egyhetes üdülési lehetőség hiányában. Mi azt látjuk, hogy miközben jelentősen csökkent, még mindig nagyon nagy része, több mint a fele érintett a háztartásoknak, de ebben is egy picit tetten tudjuk érni a panaszskultúránk jelenlétét, mert az év során vezetett háztartási naplókban pedig találunk olyan tételeket, amik arra utalnak, hogy egyébként a háztartás volt üdülni, miközben azt mondta, hogy nincs rá lehetősége.

Összességében tehát azt látjuk, hogy 2014 folyamán javultak a foglalkoztatási kilátások, egy kedvező inflációs helyzetben nőttek a reáljövedelmek, és ez a két dolog összességében pozitívan befolyásolta a lakosság fogyasztását is. Tehát, ha itt egy rendszer különböző elemeit nézzük, ezek abszolút egy irányba hatottak. 2014-ben a háztartások egy főre jutó éves átlagos fogyasztási kiadása 908 ezer forint volt, ami reálértéken 4,4 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban, és hozzávetőleg ezzel sikerült elérnünk a válság előtti szintet.

Egy villanásnyi információ arról még, hogy amikor a háztartások fogyasztási szerkezetéről beszélünk, akkor milyen markáns tényezőket látunk, láthatunk ebben. Az élelmiszerek és alkoholmentes italok fogyasztása, ami így a 12-es és a 3-as körüli szakaszon látható, a háztartások fogyasztásának a 23,1 százalékát teszi ki. Ehhez nagyon hasonló, gyakorlatilag azonos mértékű a lakásfenntartás és a háztartási energia biztosítása, és két nagyon markáns tétel még, ami gyakorlatilag minden háztartást jövedelmi és iskolai végzettség és egyéb pozíciótól függetlenül érint, ez a közlekedési és a hírközlési költségek tömbje.

Természetesen, ha a korábbi társadalmi átlagot felbontjuk, és itt most nem jövedelmi tizedeket, hanem jövedelmi ötödöket mérünk, akkor láthatjuk azt, hogy ahogy nő a jövedelem, ugyanúgy változnak azok a szokások, azok a mintázatok, hogy miként osztják be a háztartások a kisebb vagy a magasabb jövedelmüket. Az első ötödnél még elég masszívan kijön az, hogy az élelmiszer- és a lakhatási költségek gyakorlatilag elviszik több mint a felét a háztartás jövedelmének, az ötödik ötödben látjuk, hogy ez sokkal kisebb részarányt tesz ki. És minél kisebb arányt tesznek ki ezek a nagyon kötött pályán mozgó költségek, annál több forrás marad a háztartásoknak arra, hogy szórakozásra, kultúrára, egészségügyre és egyéb célokra költse el.

Az egyik utolsó ábra, amit szeretnék bemutatni, mindennek következtében az említett vizsgálatunknak van egy a jólétre vonatkozó blokkja is, és azt mérjük, hogy az embereknek az élethez való viszonya, a szubjektív jóléte milyen; milyen az étellel való elégedettsége - itt két év adatait mutatom be. Az évek között igazából nagy változások nincsenek, a fő tendencia, amit érzékelhetünk és láthatunk, hogy a fiatalok még sokkal elégedettebbek az étellel, és ahogy haladunk előre a korban, az elégedettségük csökken, a 45-54 éves korban éri el a mélypontot, és ettől akkor utána van egy kis emelkedő hullám, és a 74 év fölöttiek már megint kevésbé elégedettek az életükkel és a körülményeikkel.

Gyorsan szeretném összefoglalni az eddig elmondottakat. Tehát a háztartások egy főre jutó éves átlagos bruttó jövedelme 3,8 százalékkal, a nettó 4,8 százalékkal emelkedett, és az infláció vagy a defláció miatt ez 5 százalékos reáljövedelmi pozíciójavulást jelentett ebben az időszakban. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya jelentősen, 359 000 fővel, 3,6 százalékponttal csökkent egy év alatt. Tehát itt nem beszélhetünk mérési hibáról, ezek olyan masszívan változó adatok, hogy ezt tényként kell, hogy kezeljük.

A teljes lakosság 28,2 százalékát, azaz 2 738 000 embert érintett a szegénység vagy a kirekesztődés kockázata. Azok a leginkább érintettek ebben a jelenségben, ahol

alacsony végzettségűek vannak, többgyermekes családok, az egyszülős családok, akik feltétlenül nagyobb figyelmet érdemelnének, miszerint a legnehezebb élethelyzetben levő társadalmi csoportoknak az egyikét alkotják. A munkanélküliek, a falusi lakosság, különösen a kistelepülésen élők, az elmaradott térségekben élők, itt van egy erőteljes geográfiai hatás, illetve a roma népesség az, aki ezeknek a kockázatoknak fokozatosan kitett.

Azt látjuk, hogy 2014 folyamán javultak a foglalkoztatási kilátások, a csökkenő fogyasztói árak kedvezően befolyásolták a lakosság fogyasztását, és folytatódott a háztartások fogyasztásának a bővülése, reálértékben 4,4 százalékkal növekedtek a kiadások, így elérve a válság előtti szintet. Nagyon szépen köszönöm a megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A képviselőknek adom meg a szót, és csak szeretném bejelenteni, hogy bárhol tart a vita, $\frac{3}{4}$ 12-kor szót fogok adni államtitkár úrnak, hogy tudjon az addig feltett kérdésekre reagálni.

Révész Máriusz, Korózs Lajos.

Kérdések

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Azt beszéltük meg, hogy az első körben kommentár nélkül kérdések, úgyhogy a kérdéseimet szeretném csak elnökhelyettes úrnak feltenni.

A jövedelmi szegénységről beszéltünk. A KSH statisztikáiban figyelembe veszik-e azokat a természetbeni juttatásokat, mint például az ingyenes étkezés vagy ingyenes tankönyv, amikor mondjuk, a jövedelmi szegénységet vizsgálják; tehát ezt számszerűsítik-e, hogy mondjuk 3 gyerekre 75 000 forint támogatást jelent az ingyenes étkezés. Vagy amikor azt mondta elnökhelyettes úr, hogy a KSH társadalmi juttatások hatása egyébként a jövedelmi szegénységre, akkor a társadalmi juttatásokba beleértjük-e mondjuk a természetbeni juttatásokat. Ez lenne az első kérdésem.

A második az lenne, hogy itt vitázunk lelkesen a parlamentben is a nyugdíjasokról. A nyugdíjasok helyzetéről tudna-e néhány mondatot mondani, hogy 2010-hez képest hogyan alakult mondjuk 2016-ra?

És itt még egy - szintén a nyugdíjasokon kívül - kérdést is feltennék, hogy én végignéztem az ábrákat, és úgy látom, hogy 2010-hez képest gyakorlatilag szinte minden adat javult, ha a deprivációs számokat nézzük, akkor egyértelműnek tűnik a javulás, tehát hogy ez kijelenthető-e?

Illetve még egyszer szeretném kérdezni, abban is nagy vitában voltunk itt a bizottságban, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségek azok Magyarország uniós vagy OECD országok összevetésben milyenek. Ezt említette, de szintén csak a határozottság kedvéért kijelenthetjük-e egyértelműen, hogy a társadalmi jövedelmi egyenlőtlenségek Magyarországon kisebbek, mint az uniós országok többségében?

ELNÖK: Köszönöm szépen a kérdéseket. Korózs Lajos, utána Bangóné Borbély Ildikó következik a kérdésekben.

KORÓZS LAJOS (MSZP), a bizottság alelnöke: Azt szeretném megkérdezni alelnök úrtól, hogy megpályázza-e a KSH elnöki posztját, remélem igen. Első kérdés.

A második kérdésem arra vonatkozik, hogy a múlt évben bejelentették, hogy megszüntetik a létminimum kutatásokat, és arra való hivatkozással még egy tanulmányt is megjelentettek a honlapon, hogy más módszerekre térnek át; még azt

hiszem, hogy a kontinentális módszertan, az amerikai módszertan ott megemlítésre került. Hol tart az előkészület, kérdezném alelnök urat.

Harmadikként pedig, hogy vannak-e olyan szakértői körök, akiket bevonnak ebbe a munkába, és mikorra várható, hogy ez a módszertan kidolgozásra kerül?

A következő kérdésem pedig az, hogy vásároltak-e nagy értékű szőnyeget, melyik országban és milyen értékben az elmúlt években? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Két olyan kérdés is volt, ami nem a tárgykörre vonatkozik, kérem alelnök urat, hogy hagyja figyelmen kívül a kérdést.

Következő kérdésfeltevő Bangóné Borbély Ildikó, utána pedig Szabó Timea.

BANGÓNÉ BORBÉLY ILDIKÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Én meg vagyok döbbenve, hogy államtitkár úr bejelenti, hogy délben el fog menni a bizottság üléséről, és ehhez képest 11 óra 15-kor tudjuk a kérdéseinket feltenni. Én úgy gondolom, hogy mindenki olvasta az anyagot, és lehetett volna akár a bevezető részt egy kicsikét rövidebbre szabni. És én vártam volna amúgy államtitkár úrtól, hogy akár a menzareformról is ejthetett volna szót, ha ilyen bőven beszélt sok mindenről, vagy a CSOK-programról is, mert lehetne erről is beszélni.

De a konkrét kérdésem. Államtitkár úr azt mondta, hogy hiteles adatokból szeretnének innentől fogva dolgozni. Szeretném megkérdezni, hogy államtitkár úr szerint akkor a Társaság az adatait nem lehet hitelesnek tekinteni? A Magyar Tudományos Akadémia adatait nem lehet hitelesnek tekinteni, vagy mondjuk, a Policy Agenda adatait sem lehet hitelesnek tekinteni, vagy nem lehet a kereskedelmi banknak az adatait sem, akik személyesen az embereket kérdezik meg? Szeretném ezt megtudni, mert akkor senki nem hiteles, csak a magyar KSH.

És szeretném még azt megkérdezni, hogy mi lesz az új létminimum számítás alapja, mert még mindig nem tudjuk; hol tart a tavaly egy tanulmányban megjelent elképzelések bevezetése, tényleges kidolgozása?

És elnökhelyettes úrtól szeretném megkérdezni, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségek grafikonnál mondta, hogy a számokkal lehet játszani, mert ott nem olyan jó adatok jöttek ki, akkor a többenél is lehet játszani? - elnökhelyettes úrtól kérdezem. Köszönöm.

ELNÖK: A minősítéseket szeretném visszautasítani a bizottság nevében. A következő kérdező Szabó Timea, utána Novák Előd képviselőtársunk következik.

SZABÓ TIMEA (független): Köszönöm. Én is itt a létminimum számításra szeretnék mindenképpen rákérdezni. Szó volt erről az úgynevezett amerikai módszerről, ami jelenleg ugye, a létminimum 87 300 forint, de ha ezt az új amerikai módszert tekintjük, akkor 76 000 forint lesz, tehát csak azért fog csökkenni a létminimum alatt élők száma statisztikailag, mert egyszerűen 20 ezer forinttal vagy 15 ezer forinttal lejjebb viszik ezt a határt, tehát ez megint csak tekinthető egy kozmetikázásnak.

És akkor én itt hadd közvetítem a Párbeszéd Magyarországiért véleményét is, hogy nagyon reméljük, hogy a KSH mégiscsak úgy dönt, hogy marad az eredeti létminimum számításnál.

Szeretném megkérdezni azt mindkettőjüktől, hogy elhangzott - főleg államtitkár úr részéről - egy olyan kijelentés, hogy itt a családi adókedvezmény, illetve a rezsicsökkentés hatásai érződnek ezekben a statisztikákban, holott a KSH anyagában semmilyen erre utaló egy félmondatot sem látunk. Ha már ugye, a megbízható statisztikákról és módszertanról beszélünk, akkor tényleg beszéljünk

arról, és akkor ugyanúgy nélkülözzük a kormánypropagandát ebben a tekintetben is, mint ahogy ezt tőlünk is elvárják. A következő kérdésem az lenne, hogy itt a beszámolóból teljes mértékben kimaradtak - ami számomra az egyik legérdekesebb volt a KSH anyagában - a középosztály lecsúszásáról szóló adatok. Idézem a KSH tanulmányból: „A legszembetűnőbb változás az elmúlt nyolc évben a középréteg súlyának jelentős csökkenése, ezzel párhuzamosan az alsó középréteg aránya kismértékben, az alsó, a felső közép-, valamint a felső réteg részaránya jelentős mértékben növekedett, ami az egyes társadalmi csoportok jövedelmi polarizációját jelzi, összhangban az egyenlőtlenségek alakulásával, azaz 2011-ben 36,1 százalék után 2014-re 33,2 százalékra esett vissza jövedelmi értelemben a középosztály mérete.” Magyarul erősen látszik a középosztály lecsúszása. Erről mi a véleményük?

Azt szeretném még kérdezni, csatlakozva az előttem szólóhoz, hogy a Tárki számait most akkor hogyan tudjuk mi is értékelni, illetve itt az Eurostat, az OECD, az UNICEF számai is azért rosszabbakat mutatnak, mint a KSH számai, holott tudjuk, el is hangzott, hogy ezek az intézmények is a KSH adataiból táplálkoznak. Tehát hogyan lehet az, hogy akkor az Eurostat szerint a gyermekszegénységi ráta 2010-ben 38 százalék volt, '14-ben meg 42 százalék? Az OECD jóléti tanulmánya alapján a relatív szegénység 2007-ben itthon 7 százalék volt, 2012-ben 17 százalék, az UNICEF gyermekszegénységi rátája pedig 2013-ban 15 százalék volt, és a gyermekes háztartások deprivációja pedig 50 százalékra tehető. Ezek azért nagyon súlyos adatok. Illetve hogyan vélekednek arról, hogy szintén Eurostat-adatok alapján a lakhatás és a túlszűfolt lakások aránya rendkívül magas? Magyarországon több mint félmillió ember él egyébként olyan háztartásban, ahol például nincsen vécé.

Szeretném még kérdezni államtitkár urat, hogy ő külön kiemelte, hogy az idősothtonokra 9 milliárd forintot költött a kormány ezek kifestésére, de szeretném emlékeztetni államtitkár urat, hogy 9 milliárd forintba került Orbán Viktor kisvasútja is. Nem gondolják-e, hogy azért itt valami prioritásbeli zavar van a kormány értékítéletében? Illetve a rokkantakkal kapcsolatban szintén kérdezném államtitkár urat, aki azt mondta, hogy előrelépés, hogy sokkal többen mennek vissza a munkaerőpiacra a rokkantak közül, de sajtóértesülések szerint is ez annak köszönhető, hogy daganatos betegeket küldenek vissza dolgozni. Konkrétan nem egy olyan esetről értesültünk, amikor tüdőrákos betegeknek kellett visszamennie. Tehát ezek azok a számok, amiről államtitkár úr beszél, vagy ennél valami jobbat is hallhatunk? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szabó Timea képviselőtársunk majdnem kimerítette hozzászólási keretét is. Novák Előd képviselőtársamé a szó, utána Vágó Sebestyéné.

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök asszony, és köszönöm elnökhelyettes úrnak is az érdekes prezentációját. Elsőként én is a létminimum alatt élők vizsgálatával kapcsolatos módszertan felől szeretnék érdeklődni, különös tekintettel arra, hogy miután a tavalyi évben ez széles körű társadalmi, finoman szólva, vitát, de talán úgy is fogalmazhatok, hogy közfelháborodást váltott ki, hogy igaz-e az, hogy a régi számítás szerint a magyar családok 40 százaléka élne a létminimum alatt. Ha önök más számítást is alkalmaznak - most is láttunk például a jövedelmi egyenlőtlenségek esetében kétféle mutatót. Számíthatunk-e arra, hogy mivel közérdeklődés van rá, a régi mutató szerint is vizsgálják ezt a rendkívül fontos kérdést, illetve igaz-e, hogy az új számítás szerint 40 százalékról 15 százalék alá ugrott a létminimum alatt élők száma?

Láthattuk, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségek mindkét mutató szerint növekedtek 2010 óta. Örömmel láttam ezt a kimutatást. Viszont érdekelne még, hogy mondjuk, az egykulcsos szja, tehát a szociálisan kevésbé érzékeny szja tükrében valami kimutatást láthatunk-e, illetve a világrekord áfát nem láttuk itt nemzetközi összehasonlításban, pedig azért ezzel kapcsolatban szívesen vennék bármilyen elemzést és kimutatást.

A szegénységi küszöbrel kapcsolatban érdekelne még szintén a módszertan, mert nagyon közérthetően fogalmaztak, és örülök, hogy nem voltak, úgy mond, túl szakmaiak, hogy aztán nehezen legyen érthető, de azért az mégis megdöbbenítő volt, hogy még ha csak a társadalom talán kisebb része is, de úgy vélekedett, hogy nagyon szűkösen, de meg lehet élni 40 ezer forintból. Ezt már csak azért is éreztem egy kicsit megdöbbenítőnek, hiszen Zsiga Marcell elhíresült mondása, hogy 47 ezer forintból is meg lehet élni. Mondta ezt ő, aki álláshalmozóként naponta 47 ezer forintot keresett, de ő egyhavi fizetésre értette ezt. Ez szintén olyan széles körű társadalmi felháborodást váltott ki, hogy ezek után egy kicsit megdöbbenítő, hogy közben a szegény rétegek azt mondanák, még ha logikusabb is, hogy alacsonyabb összeget jelölnek meg, de hogy azt mondanák, hogy 40 ezer forintból meg lehet élni, ez egy kicsit megdöbben. Tehát ennek a kutatásnak a módszertanáról még hallhatunk-e néhány szót? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Vágó Sebestyén képviselőtársam!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Alelnök úrhoz lenne egy pár kérdésem, meg államtitkár úrhoz is természetesen. Az első az, hogy a társadalmi juttatásokról szóló táblázatnál társadalmi juttatások nélkül hogy nézne ki a dolog, illetve azt szeretném megkérdezni, hogy a társadalmi juttatások közé tartozik-e a közmunka, illetve a közmunkáért kapott jövedelem.

Ehhez kapcsolódik a másik kérdésem is, hogy a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezőknél a jövedelmi szegénység aránya csökkent, ez összefügg-e azzal, összehozható-e azzal, hogy a közmunkaprogram beindult, és ez tulajdonképpen csal egy kicsit a statisztikában, mert szerintem szociális intézkedést kever munkaerőpiaci intézkedéssel.

A másik kérdés a depriváltság mérésével kapcsolatban merült fel bennem. Ha azt mérik, hogy hányan kerültek hátralékba vagy tartozásba lakáshitellel kapcsolatban, akkor az miért nem mutató, hogy ki nem tudja megtenni anyagi körülményei következtében azt, hogy bármikor is saját ingatlanhoz, lakáshoz jusson, mert ez is egy fontos mérőszám lenne, mert azt nézzük, hogy ki kerül bajba amiatt, mert lakáshitelt vett fel, de azt nem nézzük, hogy ki nem jut el még arra a szintre sem, hogy a lakáshitelt fölvegye vagy megkockáztassa.

Államtitkár úrhoz is lenne egy pár kérdésem. Beszél a rendszer működtetéséről, a szociális ellátórendszerrel mint fontos eleméről annak, hogy ne legyen szegénység. Külön említette az idősek otthonait is. Amit én már többször a parlamentben is megkérdeztem, most megkérdezem itt államtitkár úrtól is, hogy nem gondolja-e, hogy segítene a helyzeten, ha rájönnének az EMMI-n belül nemcsak az oktatásnál, hanem a szociális területen is, hogy a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság egy főleg intézmény, és éppen, hogy hátráltatja a munkát, és nem az előnyét segíti, ugyanúgy, mint a Kliknél, le kéne vonni azt a következtetést, hogy ezt vagy átalakítani kell, vagy megszüntetni.

Ugyanez a kérdésem a gyermekjóléti központok kialakításával kapcsolatban is. Habár szakmailag egyet lehet érteni az összevonással, de nem gondolják-e, hogy kicsit

elkapkodott volt az átalakítás? Két-három hónap volt az utolsó jogszabályok megérkezése és az életbelépés között. Úgy gondolom, hogy ez egy olyan komoly és szakmailag is komoly horderejű történet lehetne, aminek az átalakítására nem pár hónapot, hanem egy-két évet kellene esetleg szánni.

Az idősgondozással kapcsolatban is, habár megvan a logika az új rendszer kialakításában, de felmerülnek itt is kérdések. Nem gondolják-e azt, hogy sok esetben kockáztatják az ellátottakat akkor, amikor laikusok számára is elvégezhető gondozási feladatokat közmunkásokkal akarnak megoldani? Ez iszonyatos problémához, akár súlyos elszegényedéshez is vezethet bizonyos embereknél, főleg, ha mondjuk, a Szabolcs megyei vagy az északkelet-magyarországi térségre gondolok. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha nincs több kérdés, engedje meg, államtitkár úr, hogy én is kérdezzek egyet. Bár szakpolitikusok ülnek a bizottságban, azért arra kérném mégis, hogy beszéljen egy pár szót arról, hogy mi az a létminimum, mit tartalmaz a létminimum, mert a közvélemény sok esetben azt tartja, hogy a létminimum egy éhenhalási küszöb, holott nem erről van szó.

A második kérdésem, hogy szakmailag jónak tartja-e azt, hogy ha a Statisztikai Hivatal olyan adatokat hoz le, amelyek szubjektív megkérdezésen alapulnak. A hivatal dolga-e az, hogy például szubjektív válaszokat objektív statisztikai adatként kezeljen? Például arra a kérdésre, hogy melyik az a család, aki évente el tud menni egy egyhetes nyaralásra, nagyon sokan válaszolják azt, hogy nem, közben elnökhelyettes úr azt válaszolja, hogy viszont amikor megnézik a család könyvelését, akkor kiderül, hogy de igen, el tudtak menni. Köszönöm szépen.

Első körben államtitkár úrnak adom meg a szót a válaszokra, és utána elnökhelyettes úrnak. *(Novák Előd: Mindenki nyaral, csak nem mindenki tud róla.)*

Czibere Károly államtitkár válasza

CZIBERE KÁROLY államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen a kérdéseket. Igyekszek egymondatos válaszokat adni, mert nagyon megy az idő, és hátha vannak még olyan kérdések, amelyeket szeretnének feltenni.

Bangóné Borbély Ildikó képviselő asszony kérdezte, a Tárki nem hiteles-e, illetve több ilyen elemzőt. *(Közbeszólás.)* Tessék? *(Bangóné Borbély Ildikó: A Tudományos Akadémia).* Az a helyzet, ugye, azzal kezdtük, hogy szeretnénk ezekről a kérdésekről társadalmi vitát folytatni. Ha ezekről társadalmi vitát szeretnénk, akkor olyan adatforrásokból kell dolgozni, ami nemzetközileg összehasonlítható, idősorban összehasonlítható és nemzetközileg validált. Az ön által említett elemző központokat nem validálta az Eurostat, ez a helyzet. Nem tudunk ezekkel az adatokkal érdemben dolgozni. Vannak olyan részei, amelyek relevánsak - mindjárt említek egyet - a Tárki kutatási adatából, de azt látni kell, ha nekünk van egy jó eszközünk, akkor miért forduljunk a kevésbé jó eszközökhöz. *(Közbeszólások.)* Nem tudom mekkora, de jelentős mintán, a többiekénél sokkal nagyobb mintán mért, például az összes módszertani finomságot - elnökhelyettes úr hadd ne menjek bele -, tehát ha nekünk van egy jó mérőeszközünk, akkor miért használjunk kevésbé jó mérőeszközöket.

Azt gondolom, hogy ha ezeket idehuzzuk, és a vitában felhasználjuk, akkor pontosan az az adatbiztonság és az adatbiztonsághoz való ragaszkodás sérül, ami az egyik legfontosabb erény, hogy ugyanabból merítsünk, ezzel kezdtem a legelején. Azt gondolom, hogy az elmúlt másfél évben ezért sikerült kiragadni ebből a rendkívül nagy ingoványból ezt a vitát, mert a felek valamennyi oldalon elkezdték azt beismerni és elismerni, hogy a KSH adatai felelnek meg ennek a hármas követelménynek, amit az előbb felsoroltam.

Én nem a Tárkival dolgoztam együtt kutatásban, tehát én nem szeretném a többi kutató intézetet elmarasztalni, egész egyszerűen ezek rendkívül értékes szakemberek, rendkívül értékes munkát végeznek; én csak azt szerettem volna mondani, hogy ezt a hármas követelményrendszert, ami ennek a vitának az alapja kell, hogy legyen, ezt a KSH tudja teljesíteni.

Rögtön itt folytatnám is Szabó Timea képviselő asszony kérdését, a rezsicsökkentés hatása. Pont a Tárkinak a tavaly publikált kötete - nem kormányzati propaganda -, a Tárkinak a képviselő asszony által idézett kötete fogalmazza azt meg, hogy a trendforduló mögött ez a három társadalompolitikai vonal, dolog van. *(Szabó Timea közbeszólásai.)* Olvassa el!

ELNÖK: Kérem képviselőtársaimat, hogy tartsák be a szabályokat. Jó?

CZIBERE KÁROLY államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Plusz pont az önök által idézett Tárki tanulmány mondja azt, hogy ezek a legfontosabb fejlemények ezek mögött. Tehát a rezsicsökkentés is ott van megemlítve, de a reáljövedelem emelkedés is, és a közfoglalkoztatás kiterjesztése és a devizaadósok mentése is, tehát én azt gondolom, hogy ez nem propaganda, ezek tények.

A következő kérdés volt az idősothonok kapcsán, itt több kérdés is volt. Vágó Sebestyén képviselő úr is felvetette az idősothonok kérdését, és ide csatolnám az SZGYF kérdését. Nem gondoljuk, hogy az SZGYF nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, tehát amely az állami, szociális és gyermekvédelmi intézmények fenntartásáért felel, nincs kifizetetlen számlája. Tavaly saját büdzséből 2,4 milliárd forintért végzett évtizedek óta elmaradt felújításokat; 7,2 milliárd forintban végzett energetikai korszerűsítéseket. Tessék végigmenni az intézményeken, tessék végigmenni a gyermekvédelmi otthonokon, tessék megnézni a kitagolt gyermekvédelmi intézményeket, tessék megnézni a 660 intézeti működésben részt vett fogyatékos intézmények lakóit.

Azt gondolom, hogy ha megnézzük azt, hogy mióta van állami fenntartás ebben a formában megszervezve - a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság formájában -, akkor mind a menedzsment tekintetében, mind pedig az úgynevezett általános kérdések tekintetében azt lehet látni, hogy jól működik. De nem azért történik az állami fenntartásba vétel, hogy jól működtessük, mert akkor maradhatott volna megyei fenntartásban is vagy önkormányzatiban. Azon kell lemérni az SZGYF-nek, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságnak a teljesítményét, hogy az állami fenntartáshoz fűzött hosszú távú célokat teljesíti-e, és én ezen vagyok. Ezek: a területi egyenlőtlenség kérdése, a fejlesztések kérdése, az, hogy valóban hozzájutnak-e azok az emberek, akik szükségben vannak a megfelelő ellátáshoz, tehát olyan hosszú távú fejlesztési kritériumoknak kell megfelelni az SZGYF-nek, amelyek az állami fenntartást igazolják. Nem az a célunk, hogy csak működtessünk, kifizessük a számlákat, legyen étel, legyen ennivaló, legyen étkeztetés, legyen fűtés, ez egy minimális cél, az állami fenntartásnak nem lehet ez a kizárólagos célja, ennél messzebbre kell tekintenie. Az volt az alapelv és az volt az elvárás, és nekem is az az elvárásom az SZGYF-el szemben, hogy ezeket a magasabb elvárásokat, amit csak az állami fenntartás tud megvalósítani, ezeket teljesítse.

A következő kérdés. A létminimum kérdések egy nagy részét mindenki érintette -, a létminimum kérdését, átadnám elnökhelyettes úrnak az erre vonatkozó szakmai részleteket. Én azt tudom elmondani, és így gondolom, hogy a létminimum nem a létnek, és nem annak minimuma, tehát valamennyi szakértő azt gondolom, aki ebben a témában illetékes és jártas elismerte és elismeri. Meg lehet nézni a tavalyi nyilatkozatokat, amikor a KSH rendelkezésre bocsátotta, és elindította ezt az egy éves

egyeztetési folyamatot, hogy egy legitim dolog ennek a felülvizsgálata. Fontos, hogy ebben az egy éves egyeztetési folyamatban minden társadalmi partner a saját hozzáadott értékét fogalmazza meg, és vesse be az ezzel kapcsolatos tudását.

Volt további kérdés, a Gyermekjóléti Központ, Vágó Sebestyén képviselő úrnál, elkapkodott; én azt gondolom, hogy ezt a parlamenti vitában is elmondtam, hogy abból a szempontból lehet elkapkodottnak tekinteni, hogy mikor született a jogszabály. De azt látni kell, hogy a gyermekjóléti központok létrehozása az a szakma régi kívánsága volt. A hatósági és a szolgáltatási munkát el kell választani, ez volt az alapelv. Amikor én államtitkár lettem, az első hónapban ott voltak a szakértők és leírták. 2015 első hónapjaiban kész volt ennek a reformterve, és júliusban meg lett szavazva a jogszabály. Utána és előtte is volt egy roadshow, 8-8 állomásból álló roadshow, ahol a szakemberekkel volt megbeszélve: tavasszal a törvényjavaslat, ősszel a végrehajtási rendelet tervezete. Tehát lehet azt mondani, hogy hagyjunk több időt a felkészülésre, de a szakmával való párbeszéd rendkívül fontos, mert olyan releváns észrevételek tudnak bekerülni a javaslatba, amelyek aztán közelebb tudnak vinni az eredményes végrehajtáshoz. Tehát egész egyszerűen több hónapba telt, amíg végig egyeztetettük ezeket, és szeretttük volna a szakma véleményét egy ilyen kulcskérdésben, egy ilyen horderejű reformnál - ahogy képviselő úr is említette - meghallgatni. Ennek tudható be ez az időzítés, de mondom, az alapvető keretekkel júliusban mindenki tisztában volt.

Az idősgondozás területén laikusok. Azt gondoljuk, hogy a házi gondozás területén a szétválasztás ezt a célt szolgálta. Tehát, ha azt látjuk: az OECD tendenciák, most jelent meg nemrég az OECD-nek is a tanulmánya a hosszú távú gondozásról és ápolásról, és ez mutatja mind a szakellátásban, mind az alapellátásban, hogy a progresszivitási szint emelkedése várható, és ez a nemzetközi tendencia. Tehát, ha nem csináljuk azt végig, hogy a házi gondozásban a magasabb és intenzívebb gondozási, ápolási szükségletekre külön szolgáltatást biztosítunk más szakmai tartalommal, más szakmai létszám tartalommal és más finanszírozással; ha a bentlakásos intézményben ugyanezt a különválasztást nem fogjuk megcsinálni - tehát hogy a szakápolás, megint csak az intenzív gondozás, intenzív ápolás -, akkor egész egyszerűen nem készülünk fel arra, hogy az idősök egyre tovább élnek, és a morbiditási, megbetegedési és ebből származó gondozási szükséglet nehézségeik az életkor előrehaladtával jelentősen megnőnek. Mind a két átalakításnak ez az alapvető értelme: a házi gondozásnál is, meg az idős otthonnál is úgy, hogy mind a kettőnél a szakmai tartalomnak le kell ezt követnie, tehát több szakember kell és ehhez több finanszírozás. A jövő évi költségvetés mind a kettőhöz ezt a két fejezetet igyekszik hozzárendelni. Tehát ezért nem gondoljuk azt, hogy a laikusok által elvégezhető gondozási formák, tehát ugye, itt beszélünk arról, hogy a hó eltakarítás és egyebek, ezek is fontos dolgok, de ezeket meg kell különböztetni, differenciálni kell, mert különben egy uniform szabályozás és szolgáltatás nem fogja elérni a valóban rászoruló idősöket.

A következő kérdés volt a rokkantak kapcsán, hogy daganatos beteget küldenek vissza. Ha hallok ilyenről és értesülök ilyenről, akkor ki fogom vizsgálni. Én nem tudok ilyen esetről. Minden egyes esetet, amely a tudomásomra jut, hogy tüdőrákos embert vissza akarnak küldeni, meg kell nézni, hogy egy orvosszakértő, ki hibázott ilyen esetben. Nemcsak egy orvosszakértő, hanem szociális meg foglalkoztatási szakember is vizsgálja. Tehát komplex rehabilitációs felülvizsgálat van. Ha ilyen esetek előfordulnak, akkor azt el kell küldeni, és meg fogjuk nézni. Az NRSZH, illetve az orvosszakértői bizottságok esetében ezt felül kell és felül is lehet vizsgálni.

Megint csak a szubjektív esetben, amit elnök asszony kérdezett, ezt is részben azért átadnám elnökhelyettes úrnak. A szegénység mérésének tradicionálisan van egy

szubjektív eleme. Az fontos kérdés, hogy ezek hogyan tudnak beépülni egy-egy módszertanba. A szubjektív statisztikákat nagyon óvatosan kell kezelni, mert ezt egy-egy országban az adott ország kultúrája - említette elnökhelyettes úr a panasz kultúrát és egyebeket - alapvetően tudja befolyásolni. Egy konjunktúra idejében pozitívan, dekonjunktúra idejében esetleg negatívan befolyásolja. Tehát ezeknek az értelmezése, és hogy hogyan kell ezeket valósan interpretálni, és nem összekeverni az objektív mutatókkal, nagyon fontos kérdés, miközben az anyagi deprivációs indexek egy jelentős része pontosan szubjektív alapú. De meglátjuk most az átalakítás kapcsán, amit az Unió tervez, hogy ezek aránya hogyan fog megváltozni. Röviden, gyorsan ennyi.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Alelnök Úr! Megkérhetem, hogy maximum 10-15 percben válaszoljon a kérdésekre? Köszönöm.

Dr. Németh Zsolt válaszai

DR. NÉMETH ZSOLT elnökhelyettes (Központi Statisztikai Hivatal): Köszönöm, kísérletet teszek rá, de akkor lehet, hogy a létminimum kimarad... Megpróbálom, köszönöm szépen. *(Korózs Lajos közbeszól.)* Egy külön ülés keretében. *(Derűltség.)*

Révész Máriusz képviselő kérdésére a társadalmi juttatásokról. Ahogy a felvezetőben is igyekeztem hangsúlyozni, nemzetközileg meghatározott módszertan alapján dolgozik a Központi Statisztikai Hivatal az európai statisztikai rendszer részeként. Itt a jelenlegi módszertan szerint csak a pénzübeli juttatások számítanak. Valószínűleg nagyon különböznek az európai társadalmak e tekintetben, hogy ki milyen eszközökkel próbál szociálpolitikai célokat megvalósítani. Fontos ezeknek az anyagi juttatásoknak a mérése, de ez nem része a nemzetközi módszertannak.

Tehát, amit ön kérdezett, azok a juttatások - tankönyv, ételmezés, egyebek - nem szerepelnek a társadalmi juttatások között. Ezek mind pénzübeli társadalmi juttatások, az anyasághoz kapcsolódó juttatások és a nyugdíjak alkotják ennek a legnagyobb tömbjét. Nyitottak vagyunk egyébként, csak nehéz sztenderdizálni, hogy mit kell figyelembe venni, de nagyon szívesen részt veszünk ilyen módszertani munkában.

A nyugdíjasokkal kapcsolatban azt mondhatom, ez megint a magyar közvélekedés része, hogy a nyugdíjasoknak nagyon nehéz az élete. Mindenkinek tud nehéz lenni az élete természetesen, azonban amit mérni tudunk, abból azt látjuk, hogy a nyugdíjas háztartások kitettsége a szegénység kockázatának, az sokkal kisebb, mint mondjuk, a gyermekét egyedül nevelő háztartásoknak vagy szülőknek, illetve a többgyermekeseknek. Tehát sokkal jelentősebb a szegénységi kockázat ezeknél a családoknál. A nyugdíjak értékállósága törvényben rögzített valamennyi kormányzat számára kötelező penzum annak a teljesítése.

2010-hez képest van-e javulás? Számos ponton azt tudjuk mérni, és ahol idősorban mutattam be az adatokat, azt érzékeljük akár a deprivációban, akár a jövedelmekben, akár a munkalehetőséghez való hozzáférésben, hogy vannak javulások. Az egy lezáratlan vita, és főleg mondjuk úgy, ha akadémiai körökre utalunk, akkor a KRTK elemzéseiben mindig külön témakör, hogy a közmunka hova számít, az munkaerőpiac vagy szociálpolitika. Minden publikációban közöljük azt, akár a foglalkoztatási adatoknál, akár a jövedelmi adatoknál, hogy mi az, ami piaci, és mi az, ami a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó adat. Azért kell így tennünk, mert megint csak a nemzetközi, a munkaerő-felvételre vonatkozó szabályok erre köteleznek bennünket.

Megjegyzem, hogy ugyanígy járunk el - ami egy másik vitakérdés szokott lenni - a külföldi telephelyen dolgozók esetében is. Most már hosszú évekre visszamenőleg közöljük ezeket az adatokat. A feladatunk e tekintetben is az, hogy egy világos, áttekinthető módszertan alapján alkossunk képet egy társadalmi jelenségről. Elsősorban a számokat mondjuk meg, az értelmezés szabad, tehát azon mindig lehet és érdemes is vitatkozni.

Visszatérve még Révész Máriusz képviselő úr kérdéseire, a jövedelmi egyenlőtlenségek tekintetében, valóban azt látjuk, hogy ezek nőttek, de egy bizonyos időszakon belül. Ez a növekedés most az elmúlt egy évben, tehát '13-14 között ugyan megállt, de a jelenlegi egyenlőtlenségi szinten európai összehasonlításban, ahogy az ábrán bemutattam, Magyarország pozíciója olyan, hogy a kisebb egyenlőtlenséggel jellemezhető társadalmak közé tartozunk.

Szinte valamennyi kérdésben foglalkoztak a létminimummal. Először képviselő úr volt az, aki erre vonatkozóan kérdést tett fel. Megpróbálom nagyon egyértelműen, de röviden összefoglalni az álláspontunkat ebben a kérdésben. Azért vettem elő ezt az ábrát, ami most a vásznon látható, mert a létminimum az, ami a C-típusú, az egy abszolút szegénységet mérő küszöb. Erre vonatkozóan nincsenek nemzetközi sztenderdek. Nagyon sok országban nem számítanak ilyet, ahol számítanak, ott nem feltétlenül a Központi Statisztikai Hivatal számítja. Az Egyesült Királyságban például a szakszervezetek megbízásából számítja egy kutatóintézet.

Nagyon sokféle módszer elképzelhető, és nem is ugyanazt mérik. A brit módszer egy nagyon költséges, de nagyon figyelemreméltó eredményeket produkáló módszer. A KSH-nak ez nem tartozik a kötelező feladatai közé, jegyezném meg. Tehát nincs a statisztikai törvényben rögzített kötelezettségünk arra vonatkozóan, hogy abszolút szegénységi mutatót kellene számítanunk.

Ami az eddigi mutató alkalmazásánál történt, az kicsi iróniával, hadd mondjam azt, hogy nagy módszertani apparátust és jelentős erőforrást mozgósítani arra, hogy meg tudjuk állapítani, hogy a társadalom fele az átlag alatt él. Ez egy kevésbé értelmes célkitűzés. Ezért gondoljuk azt, hogy fókuszálni kellene. Tehát, hogy teszünk kísérletet és javaslatot egy abszolút szegénységi mutató kialakítására, de annak nem az a célja, hogy azt lehessen kimutatni, hogy milyen rettenetesen sokan élnek valami alatt Magyarországon. Ami ugye abból fakad, hogy ha megnézzük azt a görbét, ha összerendezzük a magyar jövedelmeket és ez egy görbét fog alkotni, akkor ma az átlag nagyon közel van ahhoz, ami a régi létminimumszámítás alatt, amit egy éve számítottunk ki utoljára, ami annak alapján kijön. De a magyar jövedelemszerkezetnek az is egy sajátossága, hogy rendkívül nagy a tömörülés az átlag körül. Így van. Tehát, ha egy picit csökkentünk az értéken, akkor relatíve sok háztartás pozíciója megmozdul, mert nagyon tömör ott a mezőny. Emiatt azt is mondhatjuk, hogy nagyon kicsi változások befolyásolják a családok pozícióit. Tehát nem tudjuk igazából stabilan azt mondani, hogy a háztartásoknak mely köre az, ami beleesik egy ilyen számítás alapján a kiválasztott körbe, mely nem.

Nagyon fontos probléma ennek a mutatónak az elnevezése. Kutatók, Ferge Zsuzsa, Havas Éva nagyon szívesen hivatkoznak arra, hogy de hiszen minden kutató tudja, hogy ez nem azt méri, hogy valaki éhen fog halni, vagy nem fog éhen halni. Azonban, ha végeznénk egy szövegelemzést, és most nem ilyen strigulázós precizitással vagy IT-eszközök mozgósításával, de ha megnézzük az elmúlt egy évben a létminimum tárgykörében született írásokat, a túlnyomó többségéből, 95 százalékából azt lehet kiolvasni, hogy a létminimum egy egzisztenciális, tehát a fizikai lét fenntartásának a küszöbe.

Miközben, hogy ha valaki a módszertant elolvassa, de az újságírók kevésbé olvasnak módszertant, akkor ugye, abból az derül ki, hogy az a kalóriaszint, amit az

élelmiszer kosárban az OÉT meghatározott, az a 2600 kalória, az egy középkorú fizikai munkát végző férfi optimális energiaszükséglete. És, hogy ha a szegénységről beszélünk, akkor azon el kell gondolkodni, hogy az optimumot akarjuk mérni, vagy máshol húzzuk meg azt a küszöböt, és ténylegesen arra vonatkozóan akarunk információkat előállítani, hogy kik azok, akik elesett, nélkülöző helyzetben vannak ma a magyar társadalomban, hogy tudjuk azokat kiválasztani, akik leginkább szociálpolitikai beavatkozásra méltóak és igénylik, és rászorulnak arra, hogy szociálpolitikai beavatkozás kedvezményezettjei legyenek. Hiszen, ha azt mondjuk, hogy a magyar társadalomnak a 40-valahány százaléka az egy kezelhetetlen heterogén halmaz, tehát megpróbáljuk homogenizálni azt a sokaságot mindkét módszerrel, amire javaslatot tettünk; ahol tényleg azokat tudjuk kiszűrni, kiválasztani a társadalomból az abszolút módszerrel is, akik a legelesettebbek, leginkább rászoruló, tehát olyan módszerre teszünk javaslatot, amiből ezt a következtetést lehet levonni.

Miként járunk el? Egy évvel ezelőtt kezdtünk el egy konzultációs sorozatot kutatókkal, tudományos intézetekkel, a szakszervezetekkel együttműködésben jutottunk el oda, hogy az általunk eredetileg felvázolt, ha jól emlékszem, hat módszerből kettőre szűkítettük le a javaslatunkat, és a konzultációkat folytatjuk. Júniusban szoktunk megjeleni rendszerint a létminimum kiadvánnyal, most júliusban nem fogunk megjeleni ilyen kiadvánnyal. Nem csak azért, mert ezeket a módszertani megfontolásokat szeretnénk tisztázni, amikről említést tettem, hanem azért sem, mert egy másik nagyon fontos módszertani újítást vezetnénk be az új típusú számításnál. (*dr. Bene Ildikó alelnök távozik.*) Azért tudtunk eddig júniusban kijönni ezekkel az adatokkal, mert kizárólag a háztartási naplóvezetőknek az adataira és információira támaszkodtunk, abban kettő darab adat van a jövedelemre vonatkozóan.

Ha megvárjuk az éves kikérdezést, ami ugye, most folyik a terepen, abban körülbelül egy tucatnyi jövedelem adat fog rendelkezésre állni, és azt gondoljuk, hogy ha az új típusú számításba ezeket az információkat használjuk információs bázisként, akkor sokkal ütésállóbb lesz az, amit produkálunk, de mindenképpen azt szeretnénk, hogy legyen egy konszenzus a felhasználókkal a tekintetben. Abban eltökéltek vagyunk, hogy nem látjuk szakmai értelmét ennek a módszertannak a továbbvitelének - utaltam, hogy mik a legfőbb módszertani kifogásaink vagy kétségeink ezzel kapcsolatban -, de abszolút készek vagyunk arra, hogy bevezessünk egy új abszolút szegénységi mutatót, amit valamennyi felhasználó tud használni, mint statisztikai adatot.

A szakértők bevonásáról beszéltem. Bangóné Borbély Ildikó képviselő asszony kérdése volt az adatbiztonsággal kapcsolatban. Azt mondanám erről, hogy a KSH nem egy zárvány, tehát hosszú évek óta gyakorlatilag minden nagyobb programunkban akadémiai intézményekkel, egyetemekkel működünk együtt akár adatgyűjtési módszertan kiválasztásáról van szó, akár publikációról. Meg lehet nézni egyébként a közzétett elemzéseinket, amiben külső szerzők is vannak, úgyhogy ezzel az adatbiztonságunkat szeretnénk növelni, tehát azt a tudásbázist, amit mobilizálni lehet annak érdekében, hogy a KSH adatai azok tényleg egy etalonként szolgáljanak, és mentesek legyenek mindenfajta részrehajlástól, ami ugye, kötelezettség, törvényben rögzített kötelezettségünk az, hogy elfogulatlanul állítsuk elő és tegyük közzé az adatainkat.

Az egy igazából egy ironizáló megjegyzés volt a grafikonnal kapcsolatban, kicsi volt a léptéke. Csak arra utaltam, hogy ugye, a sajtóban lehet látni ilyeneket, hogy a grafikon léptékének a megváltoztatásával hektikus mozgásokat is ki lehet vetíteni, még hogy ha a léptéket növeljük, akkor egy kis sima görbét látunk csak. De ezt a statisztikát tanítjuk, hogy hogy lehet visszaélni ezekkel a trükkökkel, szerintem ez

korrekt volt, mert mutatta, hogy vannak változások, arra akartam felhívni a figyelmet, hogy ezek a változások nem annyira megrendítő erejűek.

Szabó Timea képviselő asszony, a létminimum ügyben. Első körben elmondtam azt, amit mondani szerettem volna, ha kérdést kapok még vagy észrevételt, akkor kész vagyok arra, hogy reagáljak ezekre.

A kozmetikázás. Nem kozmetikázunk. *(Szabó Timea: Ez a kérdés az államtitkár úrnak szólt.)* Az államtitkár úrnak szólt, jó, köszönöm.

A középosztály. A középosztály egy nem standardizált fogalom. Mi is használjuk, használtuk például a 2011-es népszámlálásnak a társadalmi rétegződésről kiadott kötetében, de fluid a fogalom, nagyon nehéz pontosan megvonni a határait, egy kutatásban le lehet írni, hogy ki mit ért középosztály alatt, de az a jelenség, amire ön utalt, az egy többszintű jelenség. Tehát, hogy ha most azt figyeljük - bocsánat, ha szabad egy szubjektív megjegyzést tennem -, hogy egyébként én, mint a társadalom ügyeivel egyidejűleg foglalkozó ember, azt tudnám mondani, hogy a középosztályt nem könnyű ma Magyarországon azonosítani a klasszikus értelemben; középső társadalmi helyzetű csoportokról tudunk beszélni, talán ez egy picivel konszenzuálisabb fogalom vagy megközelítés. Például a jövedelmek eloszlási változásánál a jövedelmi tizedek szerint azt látjuk, hogy a felső tizedbe és a felső kilencedbe tartozóknak kevesebb jutott, és középről is az alsó három tizedbe tartozóknak jobb. Tehát miközben korábban valóban volt egy ilyen tendencia, hogy a jövedelmek húztak felfelé - részben az inflációnak, részben a munkaerőpiaci pozíciók változásának és a plusz jövedelmeknek köszönhetően -, most megjelentek, mérhetően megjelentek pozitív hatások az alsó jövedelmi tizedekben tartózkodó társadalmi csoportoknál is.

A Tárki számai. Az egyik konferencián, amit az EMMI szervezett, ott szerencsésen úgy jött ki, hogy egymás után volt a KSH és a Tárki előadása, és tulajdonképpen ugyanazokat a trendeket rögzítettük, ugyanazokat a tendenciákat láttuk. A Tárkinak nagyobb szabadsága van abban, hogy kérdezzen olyan dolgokat is, ami nemzetközi, tehát ez a nemzetközi harmonizáltság azt jelenti, hogy ugye, ez vagy input, vagy output harmonizált, adott esetben a kérdéseket meghatározza az Eurostat, hogy hogyan kell, milyen sorrendben kell feltenni a kérdéseket. Tehát van nagyon sok terület, ahol rendkívül kötött pályán mozgunk, és ez annyiban nem mindig jó, hogy nem tudunk hazai felhasználói igényekre rugalmasan reagálni, viszont a hátunk olyan értelemben védve van, hogy ez kőbe vésett, amit csinálunk.

A túlsúfolt lakások helyzetéről. Láttuk ezt, vagy mi is tanulmányoztuk ezt az OECD anyagot, amiben ez megjelent, és egyrészt valóban van ilyen jelenség Magyarországon. Másrészt azonban a népszámlálás során mi a magyar népszámlálási hagyományokhoz igazodóan osztottuk be funkcionálisan a lakást, és azt írtuk össze. És ami itt az igazi problémát jelenti, az az amerikai konyhás megoldás, hogy az hány helyiségnek minősül, ugyanis helyiség számra vetítették a zsúfoltsági mutatót, *(Szabó Timea közbeszólása.)* - akkor is, bocsánat, lehetséges. Volt egy OECD anyag is. Tehát azért kerültünk nehéz helyzetbe, mert, még egyszer mondom, a magyar népszámlálási tradíciónak megfelelően rögzítettük 2011-ben a lakás helyiséget is, azoknak az alapterületét, és ez más sztem volt, mint amit ebben a tanulmányban használtak. Tehát igaz az az adat, de a magyar helyzetet megpróbáltuk újraszámolni. Megjelent nemrég egy, még a népszámlálási sorozatba tartozó kötetünk, ahol foglalkoztunk ezzel a problémával. Ajánlom szíves figyelmébe, el is küldöm nagyon szívesen, ha erre igénye van.

Novák Előd képviselő úr, a létminimum ügyén egy körben most mindenképpen túl vagyunk.

A szegénységi küszöb és ennek a szubjektív volta. Változik a statisztika világa is. Én '87 óta dolgozom a hivatalban, tehát a kezdeti időkben én is úgy véltem egyébként, hogy a statisztika az, amikor objektív dolgokat megmérünk, és ezekből készítünk különböző kimutatásokat. Azonban, ha azt a célunkat vesszük figyelembe, hogy az igazi feladatunk az, hogy a társadalomban létező jelenségeket és változásokat megpróbáljuk tetten érni és a változások irányát, mértékét belőni, akkor egyre nehezebb eltekinteni attól, hogy ennek az olvasatára is, tehát, hogy a társadalom tagjai miként érzékelik ezeket a jelenségeket, erre is kitérjünk. Most van egy elég éles lépésváltás a statisztika nemzetközi világában, hogy a szubjektív mérések, amik korábban inkább a szociológiai vizsgálatok sajátosságai voltak, ezek bekúsznak a statisztikába is. Például a well-being vizsgálatoknál, ami egy relatíve új terület, mi is nagyban alkalmazzuk ezt a megközelítést is. Így jöhetett ki az, hogy egy alsó jövedelmi tizedbe tartozó háztartásban élő válaszadó a szerény megélhetés szintjének a 40 ezer forint körüli összeget jelölte meg. Ez nem azt jelenti, hogy ő abból él, ő azt mondta, hogy szerinte ennyiből is meg lehet élni. Az alsó tizedben sem feltétlenül ennyi az egy főre jutó.

Vágó Sebestyén képviselő úr kérdésére, hogy mik tartoznak a társadalmi juttatásokba, az előbb elmondtam, tehát, hogy a természetbeni juttatások és a dologi juttatások nem, pénzbeliek. A nyugdíj a legnagyobb tömeg ebben, a táppénz, a gyermekgondozáshoz kapcsolódó pénzbeni kifizetések, és mindig pénzbeni kifizetésekről van szó.

A depriváltság és az ingatlan, hogy ki nem tud saját ingatlanhoz jutni. Ezt nem kérdezzük, erre nem tudok mit mondani, nem szerepel egyik felvételünkben sem ilyen jellegű kérdés.

Még Novák Előd képviselő úr kérdezett az egykulcsos szja és az áfa hatásáról. Külön ezeknek a tényezőknek a hatását nem tudjuk elkülöníteni, nem tettünk kísérletet rá, hogy elkülönítsük. Összességében vizsgálunk jogi környezetet, mondjuk, az infláció nagyon markáns hatást gyakorol a háztartások jövedelmi pozíciójára. Azt gondolom, hogy ezek nagyon izgalmas kutatóintézeti feladatok. Nem kerültünk képbe ebben az ügyben, hogy ezzel foglalkozni kellene.

Az elnök asszony is megfogalmazott egy kérdést azzal kapcsolatban, hogy szubjektív válaszokra lehet-e alapozni objektív statisztikát. Az előbb elkezdtem a választ vagy belecsaptam már tulajdonképpen. Véleményem szerint igen, hiszen az is egy társadalmi tény, hogy az emberek mit gondolnak, miként vélekednek a saját helyzetükről, más helyzetéről, és ha tágítjuk egy kicsit azt a nézőkét, aminek alapján statisztikai eszközökkel vizsgáljuk a társadalmunkat, akkor értelme van annak, hogy bekerüljön az is, hogy azonkívül, amit objektíven tudunk, hogy hány négyzetméteres lakása van valakinek, arról is rendelkezünk információval, hogy ő ezzel elégedett vagy elégedetlen, szeretne-e nagyobb vagy túl nagyot tartja.

Nem vagyok benne biztos, hogy mindenkinek minden kérdésére válaszoltam, nem mindig tudtam elolvasni, amit leírtam, de igyekeztem. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most a képviselői hozzászólások következnek. Kérnék mindenkit, hogy tartsa be az ötperces időkeretet. Parancsoljanak! *(Jelzésre:)* Korózs Lajos képviselőtársam, utána Bangóné Borbély Ildikó.

Hozzászólások, reflexiók

KORÓZS LAJOS (MSZP), a bizottság alelnöke: Igyekeztem nagyon rövid lenni. Nagyon szépen köszönöm elnökhelyettes úrnak, és a jegyzőkönyv kedvéért mondom csak, hogy szerencsés helyzetben vannak, hogy önt küldték, mármint, hogy a KSH. Nekem az elnök asszonnyal régóta van meccsem, nekem szokott üzengetni, és csak

azért, hogy a történelmi hűség is megmaradjon, mert itt jegyzőkönyvet vezetnek, Vukovich Gabriellát én teljesen alkalmatlannak tartom a KSH elnöki posztjára.

ELNÖK: Szeretném felhívni képviselőtársam figyelmét...

KORÓZS LAJOS (MSZP), a bizottság alelnöke: Hozzászólás.

ELNÖK: ...hogy egy köztisztviselőről beszél, aki nincs itt, nem tud reagálni a vádakra. Kérem szépen, hogy a személyes támadásait tartalékolja máskorra. Köszönöm.

KORÓZS LAJOS (MSZP), a bizottság alelnöke: Tehát alkalmatlan. Ön mellett nem fogok dicsérő szavakat mondani, mert akkor rontom a renoméját. Úgyhogy nagyon szépen köszönöm a prezentációt.

Nézze, tudom én persze, elég régóta vagyok politikus, hogy egy politikus igyekszik számára kedvező statisztikai adatokat előhozni akkor, amikor véleményt nyilvánít. De azért higgyék el, hogy a legtöbb politikus azért igyekszik pontosan, a szociológiai módszertanokat is figyelembe véve meghivatkozni állításokat.

Pontosan tudjuk, mert nem hülyegyerekek ülnek a parlamenti képviselői székben, hogy amikor a Gini-indexről beszélünk - csak itt jegyzem meg, hogy az ebbéli műveltségemet fitogtassam, hogy egy olasz közgazdásról van szó, akiről elnevezték ezt az indexet -, pontosan tudjuk mi is azt, hogy Magyarország a közepesen egyenlőtlen országok közé tartozik, de akkor zárójelben hozzá kell hogy tegyük azt is, hogy ha mindenki szegény egy országban, akkor ott elég kicsi az egyenlőtlenség. Tehát nem olyan bonyolult matematikai módszertan ez, amivel ezt a következtetést le lehet vonni.

Ugyanígy lehet csökkenteni az egyenlőtlenséget, de akkor, ha eltitkolt jövedelmek tömkelege van egy társadalomban, és mondjuk, Svájcban már várost alapítanak a magyar milliárdosok, és odaviszik a vagyonukat, a jövedelmüket, a pénzüket. Most fel is írtam, Appenzellnek hívják azt a várost, ahol már tucatjával magyar milliárdosok élnek, vagy ahova ki van menekítve a vagyonuk.

Tehát azt is pontosan tudjuk, hogy 1 és 0 között mérjük ezt az egyenlőtlenséget, és azt is tudjuk, hogy ha egy ember kezében van minden jövedelem, akkor az egy, ha senkinek nincs semmije, akkor az nulla. Ha lineáris eloszlás van, akkor 45 fokos szögben kapunk egy egyenest, de mivel a társadalmi jövedelmek eloszlása nem ilyen lineáris, ezért ez egy görbét ír le, és a görbe fölötti számot osztjuk a görbe és az egyenes közötti számmal. Tehát ezt azért jó néhányan tudjuk, nemcsak a szociológusok. Azt is tudjuk, elnökhelyettes úr, hogy önök azokból a számokból kell hogy tanulmányokat írjanak, amelyeket összegyűjtöttek vagy rendelkezésükre állnak, és azt is tudjuk, hogy például a gazdaságstatisztikában sokkal kisebb a mozgástér, mint a társadalomstatisztika adatfelvételénél, és később az elemzéseknél.

Tehát nekünk igazából nem önnel van problémánk akkor, amikor ezt megfogalmazzuk - bár nem beszéltünk össze, de azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, akik az ellenzéki oldalon ülnek -, hanem bizonyos társadalompolitikai megfontolásokkal. Tehát, ha valaki csak arra kíváncsi, hogy megtudja, hogy a társadalmi jövedelmek miből állnak, ezt többé-kevésbé mi is tudjuk, hogy a társadalmi jövedelmek az anyasági támogatáshoz kapcsolódó jövedelmek, a gyermekneveléshez kapcsolódó jövedelmek, egy jó nagy részt a nyugdíjjövedelmek teszik ki, de ha tovább olvassuk a statisztikát, persze arra is rájövünk, hogy ennek az eloszlása bizony úgy néz ki a kormányzati politika következtében, hogy ahol egyébként is meglehetősen jó a piaci pozíció, odamegy a társadalmi jövedelmek

jelentős része. Persze erre nincs hatása a KSH-nak, mert ő csak mérni tudja ezt az egészet, és azt gondolnánk, hogy az állam a maga társadalompolitikai eszközeivel igyekszik beavatkozni, hogy ahol sok a piaci kudarc, ott a társadalmi jövedelmeken keresztül kompenzálja ezeket a hátrányokat. De úgy látjuk, hogy ez nem így van.

Ma a közép-magyarországi régióban, ha levesszük a nyugdíjakat, mert ugye, az törvényszerű, ahol jobbak a munkaerő pozíciók, a munkavállalói pozíciók, ott magasabbak a jövedelmek, a magasabb jövedelem után több járulékot fizetnek, következésképpen a magasabb szolgálati év és a magasabb járulék több nyugdíjat eredményez. De, ha mindezt levesszük, akkor is azt látjuk, hogy a közép-magyarországi régióban az összes többi társadalmi jövedelem, akár az anyasághoz kapcsolódó, akár a gyerekneveléshez kapcsolódó családi pótlékot vesszük, lényegesen magasabbak, mint mondjuk Békés-megyében és Szabolcs-Szatmár megyében, ez meg már a kormányzati politikának a hatása. Nagyon szépen köszönöm. Tiszteletem, viszonhallásra, viszontlátásra.

ELNÖK: Köszönöm szépen, az öt perc pont lejárt.
Bangóné Borbély Ildikó.

BANGÓNÉ BORBÉLY ILDIKÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Én visszatérnék az előző kérdésekhez. Elhangzott, hogy hiteles adatokat szeretne a kormány. És erre az elnökhelyettes úr elmondta, hogy a Tárki adatai majdnem ugyanazok, amiket a KSH mér, és közben azokat a mondatokat is elmondta, hogy a Tárki szabadabban kérdezhet, több mindenre kérdezhet rá, akkor nem hitelesebb-e a Tárkinak a felmérése és használni kellene? Államtitkár úr rázza a fejét - csak így megütötte a fülünket. Hadd mondjam már el az öt percet, és örülök, hogy nem ment el délben és továbbra is itt maradt.

A létminimum számításnál 2600 kalória. Már bocsánat, a 2600 kalória nem csak annyi, hogy bevisszük, hanem milyen minőségű kalóriát viszünk be. Mert nem mindegy, hogy fehér kenyér és zsír, és mondjuk, nem tud vörös húshoz, vagy szárnyashoz, vagy halhoz jutni, vagy nem tud zöldséget és gyümölcsöt fogyasztani, mert a 2600 kalóriát csak egészségtelen ételekkel, olcsó ételekkel tudja bevinni a szervezetébe, ez nálam nagyon fontos. Mert szerintem lehet itt kalóriaszámítást figyelembe venni, csak nem mindegy, hogy milyen minőségű ételt fogyaszt az ember, és erre is vannak számítások; pontosan az adatokból kiderült, hogy hány naponta fogyaszt ételt, vagy zöldséget, gyümölcsöt, és hogyan vagyunk ebben elmaradva.

Én azért néhány adatot felsorolnék ebből a kiadványból. A munkával rendelkezők körében jelentősen nőtt a szegénységi ráta, a KSH adatai szerint is alacsony a közmunkáért adott bér. Az adatok egyébként azt mutatják a dolgozói szegénységről, hogy a 18 év felettiiek esetében 6,7 százalékról - ez volt 2013-ban - 9,3 százalékra nőtt 2014-ben; de ha a 18 és 24 év közöttieket nézzük, tehát a fiatal munkavállalók szegénységét, akkor döbbenetes a növekedés. 2013-ban még 6,6 százalék volt ez az arány, 2014-ben 14,2 százalék, tehát a fiatalok között drasztikusan nőtt a dolgozói szegénység.

A másik érdekes fejezet, ahol a családi adókedvezménnyel foglalkoznak, és így fogalmaz a kiadvány, hogy a 3 és annál több gyermekeket nevelők körében nőtt leginkább a reálkereslet. De arról egy szót nem írnak, hogy a gyermekes családok hány százaléka tudja igénybe venni maximálisan a családi adókedvezményt. És idézem a kiadványból: a legnagyobb jövedelmi hátrányban továbbra is a 3 és annál több gyermekesek vannak, valamint az egyszülős háztartások éltek; a 3 és annál több gyermekesek egy főre jutó nettó átlagjövedelme 663 000 forint volt, ami körülbelül 60

százaléka az átlagnak - itt ki volt vetítve, hogy kilencszáz valahány ezer forintról beszéltünk.

A kiadványt, aki elolvasta, az rájött, hogy nagyon sok mutató amúgy az Orbán-kormány ideje alatt romlott, ahogy beszéltünk a fiataloknál is. Vagy nem beszéltünk abban a kiadványban arról, hogy mondjuk az Európai Unió régióit vizsgálva nem értünk el nagy sikereket a szegénység témájában, továbbra is Magyarország hét régiójából négy régió a legszegényebb húsz közé tartozik; csak Bulgária és Románia régiói vannak rosszabb helyzetben. És én azt gondolom, hogy akkor nem kellene itt nagyon nagy sikerekről beszélni, ahogy államtitkár úr felvezette ezt a témát. És ami még megdöbbentő, a gyermekszegénység, ma Magyarországon továbbra is nagyon magas azoknak a gyerekeknek a száma: 42,2 százalék, aki szegénységben nő fel, én azt gondolom, hogy addig csak visszafogottan beszélhetünk bármiről.

És beszélhetünk módszertanokról, hogy hogyan vették ki a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket a támogatási rendszerből, hogyan szűkítették folyamatosan az elmúlt öt évben, hat évben a támogatottak körét. Vagy mondjuk, amit most a költségvetésben látunk, hogy egy év alatt körülbelül 500 000 gyerek részesül gyermekvédelmi támogatásban, éves szinten kétszer, és 6 éve nem változott, nem emelkedett ez az összeg, és most 200 forinttal sikerült megemelni a következő évi költségvetésben - úgyhogy én úgy gondolom, hogy van még mit tennie ennek a kormánynak, és egy kicsit szerényebben. Köszönöm, elnök asszony.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szabó Timea képviselőtársam következik – 2 perce van képviselőtársnóm, mert a kérdéseknél felhasználta az idejét.

SZABÓ TIMEA (független): Köszönöm, elnök asszony. Örülök, hogy már megint nem tudunk beszélgetni erről az elég fontos témáról.

Államtitkár úr, semmilyen kérdésemre nem adott választ.

CZIBERE KÁROLY államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): De, igen.

SZABÓ TIMEA (független): Az a helyzet, ráadásul saját maga belebonyolódott abba, hogy akkor most a KSH számait használjuk, vagy a Tárki számait, mert most mondta, hogy csak a KSH megbízható, miközben a következő mondatában már egy Tárki tanulmányra hivatkozott. Tehát akkor most döntsük el, hogy a kormány mintegy menzát használja ezeket az adatokat, amikor neki tetszik, akkor kiválogatja a Tárki számait, amikor meg nem tetszik, akkor meg a KSH számait használja.

Az a helyzet államtitkár úr, hogy teljesen egyértelmű, hogy az elmúlt 5 évben nő az elszegényedés Magyarországon. Lehet, hogy 2013 és 2014 között van stagnálás, vagy éppen minimális javulás, de azt pontosan tudjuk, hogy ez a nemzetközi gazdasági helyzetnek is köszönhető, ugyanis pont az a táblázat, amit ön idézett a súlyos depriváció változás tekintetében, ott az összes országban csökkent ez a szám, nem csak Magyarországon. Az a helyzet, hogy önök nyolcadik éve nem emelik sem a gyst, sem a családi pótlékot, a gyermekétkeztetésben a hétvégi étkeztetésre még mindig nem hajlandók áldozni. Negyedévenként benyújtom azt a költségvetési javaslatomat, amiben kérem, hogy erre nagyobb összeget különítsünk el, a Magyar Tudományos Akadémia és a Máltai Szeretetszolgálat szerint is 50 milliárd forintra lenne szükség. És van pénz erre államtitkár úr, mondjuk nem Orbán Viktor Várba költözésére kellene a jövő évi költségvetésben 50 milliárdot elkülöníteni, hanem a gyermekétkeztetés biztosítására, vagy 70 milliárdot eltapsolni a közmédiára, ami úgy működik, ahogy.

Az átlátszó tegnap hozott ki egy olyan jelentést, amiben egyértelműen látszik - összeszedték fél év alatt az adatokat, mert önök nem voltak hajlandók kiadni -, hogy 215 milliárd forintot különítenek el stadionépítésre összesen. Nézzük már meg, amikor tényleg 40 százalékos gyermekszegénységi adatokról beszélünk, amikor a három és a többgyerekes családok esetében 50 százalékos ez a szegénységi ráta, és a gyermekek és az egyszülős háztartások esetében 50 százalék a szegénységi kockázat, akkor nincs mit kozmetikázni ezen; akkor használhatjuk a KSH számait is, teljesen mindegy, hogy mit használunk, ezeket nem lehet jobban értelmezni, mint amik le vannak ide írva. És sajnos tényleg az van, hogy az Eurostat és a KSH-ból táplálkozik az OECD és az UNICEF is, és egyik sem mutatja azokat a számokat, amiket önök mondanak.

ELNÖK: Képviselőtársam, lejárt a rendelkezésére álló idő, amit a bizottság meghatározott, úgyhogy kérem, fejezze be!

SZABÓ TIMEA (független): Jó lenne, ha arra fókuszálnának, hogy hogyan tudjuk ténylegesen és érdemben csökkenteni Magyarországon a szegénységet, és ne két órát eljátszani azzal, hogy megpróbáljuk ezeket a számokat kozmetikázni.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Következő képviselőtársam Vágó Sebestyén és utána Révész Máriusz.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Feltette alelnök úr is ezt a kérdést egypárszor költői kérdésként, hogy miért, de ön a magyar habitussal magyarázta, hogy miért van az, hogy szubjektív kérdésekre pesszimistában válaszolnak. Az egyik ilyen volt a jövedelem különbségeknél, hogy ott a válaszok szubjektivitásából ez látszik.

Én úgy gondolom, hogy ezt inkább az magyarázza, hogy nem a különbség mértéke számít, hanem az számít, hogy egy jómódú ember a munkavégzők körében is fellelhető szegénységhez képest hogyan él, és ahhoz pozicionálják magukat. Tehát amíg a munkavállalóknak a nagy része sokszor napi megélhetési problémákkal küzd, ő sokkal nagyobb különbségnek érzékeli azt, amivel egy, nem is kell, hogy a felső tízezerbe tartozó, de mondjuk vezető szinten dolgozó ember keres és amilyen életszínvonalon él. Amikor az előző körben kérdeztem azt, hogy egyáltalán ki az, aki úgy érzi, hogy nincs lehetősége saját ingatlan, lakás vásárlására, én azt tudom, hogy nem volt benne a vizsgálatokban, de úgy gondolom, hogy ennél a kérdésnél fontos lenne, hogy ez benne legyen, és ezt egyébként még más célra is nagyon jól lehetne használni. Ellenzéki képviselőtársaim említették a CSOK-ot, itt le lehetne buktatni a CSOK-on belül is a 10 plusz 10 milliót, hogy ki az, akin valójában segít, ki az, aki ennek igénybevétele nélkül is meg tudta volna teremteni akár háromgyerekesként a saját otthonát, és ki az, aki még ezzel sem tudja megteremteni, mert nagyon jól tudjuk, hogy úgy lett kialakítva, hogy nagyon sokan, akik ténylegesen rászorulnak erre a segítségre, kiesnek ebből a lehetőségből.

Államtitkár úrhoz, amikor föltettem a kérdéseket, akkor szinte a kérdésben megfogalmaztam azt, amit ön elmondott válaszként, és erre nem is voltam kíváncsi, mert ezekkel tisztában voltam, amit el is mondtam, hogy a gyermekjóléti központok átalakításával kapcsolatban szakmailag egyet tudok érteni. Még azt is aláírom, hogy volt a roadshow, voltak szakmai egyeztetések. Én elsősorban nem erre a problémára gondoltam, hanem arra, hogy az idei év első hónapjaiban dobálta egymásnak a labdát a MÁK, az SZGYF meg a gyermekjóléti központ ilyen alapvető kérdésekben, hogy egy helyiség most telephelynek minősül vagy nem minősül telephelynek. Tehát én inkább

az operatív átalakításra hagyott időt keveslem. Egyszerűen nagyon sok esetben leblokkoltak és szinte működésképtelenné váltak az ilyen mindennapi és bagatellnek tűnő kérdések miatt.

Az SZGYF-fel kapcsolatban megvoltak ezek a beruházások, ennek nagyon örülünk, de ezt akkor is meg lehetett volna tenni, akár állami segítséggel, ha ez az átalakítás nem történik meg. Én nem is magával az államosítással vitatkozom most - persze azzal is lehetne, de erre nem térek ki -, hanem magának az SZGYF-nek a működésével vitatkozom, mert én meg azt látom, hogy egy izzócserénél problémák merülnek fel, ugyanúgy - bocsánat, hogy ezt idehozom - vécépapír-, meg papír zsebkendő-problémák vannak, és nagyon sok esetben az eljárás bonyolultsága miatt nem kockáztatnak meg akár egy gépjármű-felújítást sem vagy kötelező szervizt sem egy idősek otthonában. Ezek a mindennapi problémák, én ezeket tapasztalom. Lehet, hogy a roadshow-k során ezeket nem mondják el, de nekem, amikor ellenzéki képviselőként odamegyek, elmondják ezeket a napi problémákat. Ezek azok a problémák, amik pepitában megtalálhatók a Kliknél is, ott krétaprobléma van, egy idősek otthonában izzóprobléma van. Én ezekre a problémákra gondoltam az SZGYF-nek. Ha a központosítás meg is marad, ennek az átalakításával kezdeni kell valamit, hogy a rendszer működőképessége fennmaradjon, illetve visszaálljon, inkább úgy mondom. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselőtársam. Révész Máriuszé a szó.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Én voltam, aki kezdeményezte azt, hogy mindenképpen tárgyaljuk meg ezeket a KSH-adatokat, hiszen ugyan nem gondolom, hogy ellenzéki képviselőtársaim ezt követően másként fognak érvelni, de azért ezzel együtt érdemes végignézni, hiszen számos tanulságot le lehet vonni.

Ha megnézzük az adatokat és félrerakjuk az elfogultságunkat, akkor azért azt látjuk, hogy az elmúlt hat évet legalább kétfelé lehet bontani. Ha Szabó Timea azt mondja, hogy 2010-2012 vagy 2013 között a jövedelmi egyenlőtlenség meg a szegénység nőtt Magyarországon, akkor még igazat is mondana. Azonban arra az állításra ragadtatja magát, mint amit itt az előbb megfogalmazott, hogy minden kétséget kizárólag az elmúlt öt évben nőtt a szegénység, akkor ebben az esetben Szabó Timea nem mond igazat.

Nem tudom, hogy megkérhetem-e elnökhelyettes urat, hogy mondjuk, a deprivációs táblára vagy a szegénység társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek arányára tudnánk-e menni egy pillanatra, mert ha ezekre a táblákra rámegyünk, akkor én szeretném felhívni... A grafikonok látványosabbak. Volt egy ilyen grafikon. Benne van a 2.4 ábra az anyagban, amit megkaptunk. Tehát csak mondom néhány adatot. Gyermekes háztartásoknál a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya 2010-ben 57,5 százalék volt, 2014-ben 56 százalék. Háromgyerekesek esetében 50 százalék volt, 42,1 százalék. Gyermekes háztartások összesen, szegénység kockázatának kitétek aránya 35,4 volt, ez 31,3 százalékra csökkent. Tehát, ha önmagában megnézzük, gyakorlatilag, aki elolvasta a KSH adatait, láthatja, hogy minden egyes adat azt mutatja egyébként, hogy ha 2010-hez viszonyítunk, akkor bizony az adatok most kedvezőbbek, mint 2010-ben voltak. Tehát az az állítás, amit Timea megfogalmazott, egész egyszerűen azon adatok alapján, ami előttünk van, teljesen egyértelműen látszik, hogy nem igaz, nem felel meg a valóságnak. Itt van a táblázatban előttünk, meg tudom mondani, hogy hányadik oldal, aki elolvasta a bizottsági anyagot, akkor megmondom, hogy mindez a 21-22. oldalon látható.

Szabó Timea azt is elmondta, fel is olvasott egy mondatot, és kétségkívül ez a mondat is benne van az anyagban, de az is benne van, a 8. oldalon található, szó szerint idézem: a tavalyi esztendőben a középső jövedelmi tizedekben nőttek a legnagyobb mértékben a jövedelmek, 6 százalékos mértékben, és ehhez még hozzáteszem azt, hogy még hozzájöhet, plusz 0,2 százalékot hozzá lehet számolni, amit a negatív infláció miatt vagy defláció miatt számolhatunk. Tehát megint igaz az, amit Timea, elmondta, a 2010-11-12-es időszakra, de mondjuk, az elmúlt évre, mármint ahogy itt elnökhelyettes úr is válaszolt, egyáltalán nem volt igaz, hogy a középső tizedek gyengültek. A középső tizedek az elmúlt években erősödtek.

A parlamentben nagy vita volt az elmúlt időszakban a nyugdíjasok kapcsán. Egy mondatot szeretnék az anyagból kiemelni. A nyugdíjas háztartások egy főre jutó jövedelme 13,2 százalékkal haladta meg az országos átlagot, és valóban, ha megnézzük, hogy a nyugdíjasok a legszegényebb tizedben milyen arányban részesülnek vagy hány százalékuk él a legszegényebbek között, szegénységi kockázatnak kitéve, akkor valóban, mint ahogy elhangzott, ez sokkal kisebb mértékű, mint más társadalmi csoportok esetén.

A Gini-index tekintetében kétségkívül az Unió átlaga alatt vagyunk. Abban az ellenzéki képviselőtársainknak igaza van, hogy a Gini-indexben egy négytizedes romlás volt az elmúlt időszakban... Vagy bocsánat, az nem a Gini-index, hanem az S20/80. Tehát, hogy egy kis romlás, de még ezzel is egyébként a jövedelmi egyenlőtlenségek tekintetében az uniós átlag alatt vagyunk. De itt hadd hívjam fel a figyelmet arra, amit kérdeztem. Ha azokat a természetbeni juttatásokat úgy adnánk, hogy nem azt mondjuk, hogy egy háromgyerekes közmunkás házaspárnak, ahol apuka, anyuka is közmunkásként dolgozik, nem ingyenesen biztosítanak az étkezést, hanem úgy adnánk mondjuk, hogy átutalnánk azt a 75 ezer forintot, ami az ingyenes étkezéshez kell, és azonnal levonnák, mondjuk, ezt az összeget a gyermekétkeztetésre, akkor kiderülne, hogy a Gini-indexünk nem ennyivel javulna, hanem sokkal nagyobb mértékben, mint amennyivel most csökkent, hiszen nagyon nagy mértékben kiterjesztettük az ingyenes étkezést, ami azért... *(Közbeszólások az MSZP-s és a független képviselő részéről.)*

ELNÖK: Képviselőtársam, mondja nyugodtan! *(Bangóné Borbély Ildikó: Az egy kicsit sok lenne!)*

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Bocsánat!

ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Kérem, hogy tartsuk be a szabályokat!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Igen, igaza van a képviselő asszonynak, tehát valóban számolhatunk, bocsánat, 25 ezer forintot akartam mondani *(Bangóné Borbély Ildikó: Nem mindegy.)*, tehát 25 ezer forintot számolhatunk három gyerek esetén. Bocsánat a számolásért. Rendkívül nagy mértékben javítaná, mondjuk, azoknak a családoknak is ez a jövedelmi pozícióját, ahol egyébként, mondjuk, a család munkanélküli vagy esetleg közmunkás jövedelemmel rendelkeznek.

Bangóné Borbély Ildikónak mondanám, hogy a statisztikákat lehet felszínesen nézni és lehet kicsit mélyebben is belegondolni. A dolgozói szegénység esetében kétségkívül... *(Bangóné Borbély Ildikó: Benne van az anyagban.)* Igen, ezt akarom mondani, hogy kétségkívül Bangóné képviselő asszonynak igaza van. De azt is meg kell nézni, az a dolgozói szegénység egyébként miből alakult ki. Onnan alakult ki, kedves képviselő asszony, hogy a dolgozói szegénység számaiban megjelent rétegek az előző évben még a munkanélküliek rétegében voltak, és a munkanélküliek esetében

valóban egyébként ez egy előrelépés, hogy bekerültek a dolgozók közé, és valóban egyébként a dolgozók között jövedelmüket tekintve a szegények közé tartoztak, és nőtt is a dolgozói szegénység, de ha mélyebben utánanézzünk az adatoknak, ezek az emberek egyébként a munkanélküli szegények közül kerültek a dolgozói szegénység körébe, és ez kétségtelenül egy pozitív fejlemény. Miközben egyébként felszínesen még azt is láthatnánk, hogy itt egy kedvezőtlen tendencia van, de képviselő asszonymnak javaslom, hogy nézzen egy kicsit utána az adatoknak, mert ez a szám jelentős részben megjelenik egyébként a munkanélküliek szegénységének a csökkenésében.

Vágó Sebestyén felvetett szintén egy érdekes gondolatot, hogy a saját ingatlan vásárlása egyébként miért nem szerepelt. Erre jelezném azt, az a helyzet, hogy ugye, elnökhelyettes úr elmondta, hogy itt nemzetközi standardok szerint igyekeznek kérdezni, és ez a saját ingatlan kérdéskör a nemzetközi standardok tekintetében nem is értelmezhető, mert rendkívül sok országban egyébként nem saját ingatlanban gondolkoznak az emberek, úgyhogy ez lehet, hogy ilyen magyar specialitás, hogy ilyen kérdéskört ki lehet alakítani, de nemzetközi összehasonlításban nem.

Összefoglalva, egyetlen mondat, mert elnök asszony jelzi, hogy lejárt az időm. Összehasonlításban azt tudom mondani, hogy ha megnézzük, hogy 2010 óta, és a 2010-es adatokkal összevetjük a 2014-es adatokat, akkor azt látjuk, hogy szinte minden mutatóban egyébként ma jobban állunk, mint 2014-ben álltunk, minden mutatóban. Én nem kérem az ellenzékét, hogy méltányos legyen, de azért ha megnézi ezeket az adatokat, azt azért nehéz elvitatni, hogy 2010-hez képest minden tekintetben ma - nem is ma, hanem 2014-ben, 2015-ben - a helyzet egyébként meggyőződésem, hogy javult, de jobban állunk, mint mikor a kormányrudat átvettük. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen a hozzászólást. Utolsó hozzászóló Harrach Péter képviselőtársunk.

HARRACH PÉTER (KDNP): Tisztelt Képviselőtársaim! Mindnyájan elismerjük egymásról, akik itt bizottsági tagként ülnek, hogy elkötelezettek a szegénység elleni küzdelemben. Az is tény, és ez is elfogadható, hogy szakmai szempontok mellett megjelennek politikai szempontok is - nyilván a kormányoldal védi az eredményeket, az ellenzék pedig a hiányokra mutat rá. Nem engedhető meg persze az, ha az objektív adatok mellett a szubjektívra helyezzük a nagyobb hangsúlyt; pláne nem, hogyha ezek manipuláltak, és legkevésbé engedhető meg a személyeskedés, ami a jó ízlés határán is esetleg túl van.

Én először talán egy módszertani kérdéstről szólnék, ami részben a szubjektív és objektív adatoknak a súlyát jelöli, másrészt pedig a szegénység mérésének az a hármas szempontja sem egyenlő súlyú - ezt azért mondjuk ki -, és nem beszélve a létminimum kérdéséről. Mert a jövedelmi szegénység mérése az egy rendkívül fontos és döntő szempont. A foglalkoztatás ezzel arányban van, legalábbis Magyarországon, hiszen mi nagyrészt munkajövedelemből élünk. De az anyagi depriváció kérdése sok más szemponttól is függ, tehát ha csupán a jövedelmi szegénységre helyezzük a hangsúlyt, már az is objektív mértéket tud mutatni. Persze nálunk még más szempontok is belejátszanak, mondjuk az eltitkolt jövedelmek kérdése, de ez már bonyolítaná a dolgot.

A létminimum kérdése viszont egy egyszerű definíción múlik. Úgy gondolom, hogy a létminimum számítás nem a létezés minimális feltételeit mutatja, a közvéleményben valóban ez van, hanem a kor igényei szerinti optimális létfeltételek biztosítását, éppen ezért a szegénység mérésére kevésbé alkalmas ez az eszköz.

Na most, ha megengedik, kormánypárti képviselőként egy-két pozitív adatra hadd utaljak. Az alsó és a középső jövedelmi tizedek helyzete mérhetően javult. Az 5 százalékos reálbér növekedés is döntő a szegénység leküzdésében. Tény az is, ami az adatokból kiderült, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségek mértéke Magyarországon az európai átlagnál alacsonyabb. Sajátos jelenség az, hogy a szegénység nálunk leginkább a társadalmi juttatást csökkenti, összevetve a többi országhoz képest, tehát leginkább Magyarországon. Ez azt mutatja, hogy a támogatás nagyobb mértékű, mint más országokban. És amit még hozzá kell tenni - amire képviselőtársam többször is utalt -, hogy a természetbeni juttatások ezt még kiegészítik, és ilyen értelemben elmondható az, amit az első mondatomban is érzékeltettem, hogy pont az alsó és középső társadalmi rétegek helyzete javult leginkább az utóbbi években Magyarországon, és ez a szegénység elleni küzdelemben egy igen komoly eredménynek számít. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Alelnök úrnak adnám az ülés vezetés jogát, és egyben szót kérnék.

(Az ülés vezetését dr. Kovács József (Fidesz), a bizottság alelnöke veszi át.)

DR. KOVÁCS JÓZSEF (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Az ülés vezetését átveszem, és elnök asszonynak megadom a szót.

DR. SELMECZI GABRIELLA (Fidesz), a bizottság elnöke: Köszönöm szépen. Én azzal szeretném kezdeni a hozzászólásomat, hogy államtitkár úr elmondta, hogy 2012-ben, 2013-ban egy pozitív trendforduló következett be. Ha valaki nem mélyed el a statisztikai adatokban, csak azt nézi meg, hogy az elmúlt években mi történt a gazdaság és a társadalompolitikában, akkor már önmagában arra a következtetésre juthatott, hogy Magyarországon a családok, a háztartások helyzete javult, mindenki tudott egyet előrelépni. Nézzük, mire gondolok itt?

Először is a lakhatás költségei jelentősen csökkentek; ne felejtsük el, hogy nagyon markáns rezsicsökkentés volt az elmúlt években, ez ugye, egyértelmű, hogy a megélhetés, a lakásfenntartás költségeit csökkenti. Amit nagyon fontosnak tartok, hogy az iskoláztatásnál ingyen tankönyv program van, és immáron a diákok többsége ingyen jut közétkeztetéshez, ami ugye, napi háromszori étkezést jelent. Szeretném itt megemlíteni, hogy Magyarországon az infláció nulla, azaz nincs infláció; itt szakemberektől hallottuk, hogy azt mondják, hogy az infláció az a szegények adója, nincs infláció. A devizahiteleket eltakarítottuk, tehát most már a magyarországi családok nincsenek kitéve ennek a borzasztó deviza eladósodottságnak. Meg kell, hogy említsem azt is, hogy az élelmiszerek áfája csökken - reményeink szerint -, ezáltal az élelmiszerek ára is csökken.

Ha csak ezeket nézzük, akkor már ki kell azt mondani - a statisztikai adatok ismerete nélkül is -, hogy javult a családok megélhetése, picit jobb körülmények közé kerülhetett mindenki.

Azt hallottuk az előadásokból - ezt több képviselőtársam is megemlítette -, hogy Magyarországon kisebb a jövedelmi egyenlőtlenség, mint az Európai Unió többi országában, vagyis az Európai Unió átlagánál kisebb a jövedelmi egyenlőtlenség Magyarországon. Bár a tendencia az az volt, hogy kismértékben nőtt az olló, de alelnök úr azt is elmondta, hogy ez megállt 2013-'14-ben, tehát nem nő Magyarországon 2013-'14 óta a háztartások, a családok közötti jövedelmi egyenlőtlenség.

2012 óta csökken a szegénységnek, vagy a kirekesztettségnek kitett háztartások száma, ez is egy objektív statisztikai adat, itt elhangzott.

Nemzetközi mérések szerint Magyarországon a társadalmi juttatások a legnagyobb arányban csökkentik a szegénységnek kitettséget. Tehát nemzetközi mérések szerint a magyarországi társadalmi juttatások a legnagyobb mértékben csökkentik a szegénységi kitettséget, és itt Révész Máriuszra utalnék vissza. Elhangzott alelnök úrtól - Révész Máriuszra utalnék vissza - *(Révész Máriusz: Elmondta elnök úr, benne van a szövegben.)*, ráadásul ebbe még nincs beleszámolva a természetbeni juttatások aránya, tehát nincs beleszámolva például az ingyenes közétkeztetés, nincs beleszámolva az ingyenesen juttatott tankönyv.

Magyarországon a vizsgált időszakban a reáljövedelmek 5 százalékkal nőttek, ezt is fontosnak tartom kiemelni, az alsóbb jövedelmi tizedben is megjelentek a pozitív hatások. Én ezt azért emelném ki, mert amikor egy gazdaságpolitika, egy társadalompolitika jó egy országban, akkor a legutolsó ütemmel szokta elérni ez a társadalompolitika az alsó jövedelmi tizedet. Most a statisztikai adatok alapján látjuk, hogy elérte az alsó, a legalsó jövedelmi tizedet is ez a pozitív hatás - szintén ez az állítás visszakereshető a jegyzőkönyvből -, az alsó jövedelmi tized helyzetében is megjelentek tehát a pozitív hatások.

Elhangzott az az állítás is, hogy az infláció nagyon markáns hatást gyakorol a jövedelmi helyzetre. Ezt is elnökhelyettes úr mondta. Itt még egyszer kiemelném, hogy Magyarországon nincs infláció, ezzel is tudjuk segíteni a szegényebb sorban élő háztartások, családok helyzetét.

Visszavenném az ülés vezetését. Nagyon szépen köszönöm a szót.

(Dr. Selmeczi Gabriella, a bizottság elnöke átveszi az ülés vezetését.)

Utolsó körben visszaadnám a reagálás lehetőségét államtitkár úrnak, utána pedig, ha alelnök úr szeretne. Államtitkár úré a szó.

CZIBERE KÁROLY államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma):
Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Csak két gyors kérdésre szeretnék reagálni, amelyeket kaptam. Tizenkettő órakor el kellett volna mennem, de egész egyszerűen a téma fontossága miatt fontosnak tartottam, hogy valamennyi hozzászólást végighallgassam, és első kézből értesüljek ezekről.

Az egyik kérdés az, hogy Tárfi, KSH. Az első mondatomban világossá tettem, mindkét képviselő asszony kérdezte ezt, hogy azt én eredménynek tartom az adatbiztonság tekintetében, hogy mindenki a KSH adataiból dolgozik. A Tárfi mondatom úgy hangzott, hogy a Tárfi tavalyi tanulmánya az okok, tehát nem a statisztika, az okok tekintetében azonosítja azokat a társadalompolitikai intézkedéseket, amelyeket én a bevezetőben említettem. Tehát nem a Tárfi számait idéztem, nem a Tárfi adatgyűjtési módszertanát idéztem, nem a statisztikájából idéztem. Én a tanulmányából idéztem, ez nagyon nagy különbség.

Továbbra is azt tartom fontosnak, és nagyon örülök Korózs képviselő úr hozzászólása azon részének, amikor a KSH érdemeit elismeri, én ezt fontosnak tartom, hogy ha van egy nemzetközileg hitelesített mérőeszközünk, akkor azt használjuk, és a belső vitáinkban is ezt használjuk, hiszen az európai országok is ezt használják.

Vágó Sebestyén képviselő úrnak volt a másik kérdése a GyeJó-val és a gyermekjóléti szolgáltatókkal kapcsolatban. Én ezt elismerem, hogy az operatív átalakítás tekintetében lehetett idő szűke az év végén a gyermekjóléti esetben, ugyanakkor mi igyekeztünk minden segítséget megadni felkészítésben is, tehát jegyző

kiértésítésében, polgármesterek kiértésítésében, az akkor még csak leendő központok vezetőinek a tájékoztatásában, hogy minden együtt legyen. Elkészült menet közben, múlt héten közzé tettük a protokollokat, az eljárásrendet és a módszertani ajánlásokat is. Tehát innentől kezdve a munkatársak egy nagyon komoly és részletekbe menő leírást kaptak arra, hogy hogyan kell egy bántalmazásban vagy veszélyeztetési ügyben eljárni. Tehát azt gondoljuk, hogy igyekszünk minden segítséget megadni, de ezt a későbbiekben is így fogjuk tenni.

Az SZGYF kapcsán, ha vannak ilyen esetek, azokat én szeretném kérni, utána fogok menni. Én nem tudok ilyen esetekről, amikor gazdálkodási nehézsége van - ilyen típusú, amit a képviselő úr említett - egy intézménynek. Gondoljunk bele, hogy nem egy adószám alatt van az SZGYF. Még csak nem is a rendszer, hogy a megyei kirendeltségekről gazdálkodnak. Ma az SZGYF rendszerében körülbelül 170-172 adószám van. Ezek intézmények, önállóan gazdálkodó intézmények. Hogy fordulhatna elő olyan, hogy mondjuk, a Visegrádi utcai budapesti központra vagy pedig a megyei kirendeltségre bizonyos értelemben hónapokat vagy heteket kellene várni egy számla leigazolásához? Egészen más a fenntartói struktúrája, a működési struktúrája és a gazdálkodási struktúrája az SZGYF-nek. És nincs is szándékunkban az, hogy megszüntessük ezek önállóságát, és Budapestre vagy a megyékhez összevonjuk. Pontosan azért, amit ön említett, hogy fontos, hogy a napi folyamatos működésben rugalmas gazdálkodási keret legyen az intézmények részére. Ezért nem fordulhat elő ilyen eset. Ha előfordult, akkor azt meg kell nézni, hogy hogy fordulhat elő ilyen történet.

A másik, hogy az állami fenntartás, ahogy ön is említette, alapvetően azért fontos, hogy azokat a fejlesztéseket, amelyek elmaradoztak, és sokszor a szakmai minőség rovására mentek, az, hogy egy fejlesztőeszköz nem volt vagy leamortizálódott a konyha, most sorolhatnám, hogy december-novemberben milyen fejlesztéseket végeztünk az intézményhálózatban. Ezeket meg kell csinálni, és azért is fontos az állami fenntartás, mert azokat a kapacitásfejlesztési egyenetlenségeket, hogy például hova kerül gyermekotthon, hova kerül lakásotthon, hova kerül például speciális gyermekotthon, ezeket országosan egységes stratégia mentén kell tervezni. Most kapott esélyt a gyermekvédelem arra, hogy ezeket a gyermekvédelmi kapacitásokat országosan is, például a fehér foltokra, ellátási hiányokra, hozzáférési problémákra tekintettel végig tudja gondolni. Tehát azt gondolom, hogy a későbbiekben is ezzel lehet lemérni az SZGYF állami fenntartás teljesítményét: folyamatos, rendes működés, plusz fejlesztések és hozzáférési esélyegyenlőség megteremtése.

A vitához nem szeretnék további körben hozzászólni, csak szeretném megköszönni az elnök asszonynak is és a bizottság tagjainak is, hogy ekkora teret szenteltek ennek a kérdésnek. Nagyon remélem, ahogy mondtam a bevezetőben is, hogy ez a beszélgetés, ez a fórum hozzásegít bennünket a jobb megértéshez és a valós folyamatok jobb megismeréséhez. Mi mint kormány, tudom mondani, hogy továbbra is keresni fogjuk az alkalmakat és a fórumokat arra, hogy ezeknek a vitáknak, beszélgetéseknek a jobb megértés jegyében és érdekében teret biztosítsunk. Köszönöm szépen.

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Államtitkár úr, alelnök úr, köszönöm szépen a megjelenést. Képviselőtársaimnak is köszönöm szépen, hogy részt vettek a bizottság ülésén. Ezennel a bizottsági ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja 12 óra 46 perc.)

Dr. Kovács József
alelnök

Dr. Selmeczi Gabriella
elnök

Jegyzőkönyvvezetők: Turkovics Istvánné és Horváth Éva Szilvia